

Voor Oostelijk Havengebied, Indische Buurt, IJburg en Zeeburgereiland

Jaargang 13 - Nummer 2

April 2018

IJopener

MAGAZINE

- Joseph Conrad in het Oostelijk Havengebied
- Nieuwe bestemming silo's op Zeeburgereiland
- Bianca van Dillen: eigenzinnige danseres

April 2018

- 3 Redactioneel
- 3 Oost in cijfers: buurttevredenheid
- 4 Joseph Conrad in Amsterdam in 1880
- 6 Montessorischool Borneokade
- 7 Speeltuin Celebesstraat opgeknapt
- 8 Column: de Duitse zeemijn
- 9 Rattenplaag in Indische Buurt
- 10 Ivar Manuel over bewonersinspraak
- 12 Architect in de Architectenbuurt
- 13 Eetkamer Oost Makassarplein
- 14 Kort buurtnieuws
- 16 Neeltje Wiedemeijer als buurtgeweten
- 17 Column: exit bestuurscommissie
- 18 Beeldend kunstenaar Ferry Reijnders
- 19 4 mei-herdenkingen in Oost
- 20 Foto: bouwput Molukkenstraat
- 22 Vrijwilligersuitzendbureau ViiA
- 25 Koor aan 't IJ zingt klassiek
- 26 Sigrid van Essel over IJ-oever
- 28 Silo's Zeeburgereiland / Curie-brug
- 29 Ijopener-bezorgster / Turkse pizzeria
- 30 De danscarrière van Bianca van Dillen
- 32 Wel of geen traplift
- 33 Boekenhoek over natuurboeken
- 34 Klimaatverandering in de buurt
- 35 Jazzfest in huiskamersfeer
- 36 Koken met Neeltje
- 37 Puzzel: zoek de verschillen
- 38 Uitagenda Oost
- 39 Bezorginformatie

De Ijopener heeft een eigen Facebook-pagina. U vindt ons als 'Ijopener'. U kunt natuurlijk ook reageren op artikelen of eigen ideeën aandragen. Tot ziens op Facebook!

Colofon

Ijopener is het magazine voor alle bewoners van het Oostelijk Havengebied, de Indische Buurt, IJburg en Zeeburgereiland.

De redactie bestaat uit vrijwilligers. Ijopener is een stichting met statuten en een redactiereglement. De meningen van de afzonderlijke auteurs geven niet noodzakelijkerwijs de mening van de redactie weer.

REDACTIELEDEN

Natanja den Boeft, Marcel de Cnock, Hansje Galesloot, Lida Geers, Kees Hoogeveen, Dylan Hulkenberg, Tineke Kalk, Arjen Poortman, Hannie Raaff, Lisa Scheerder, Simone Slotboom, Joost van der Vaart en Neeltje Wiedemeijer

GASTSCHRIJVERS IN DIT NUMMER

Liesbeth Beneder, Adri Doorneveld, Alex van Moort, Corrie Rikkers, Corry Zoll en Anna Zuidmeer

WEBMASTER

Freek Bes

CONTACT

Stichting Ijopener
E-mail info@ijopener.nl
Website www.ijopener.nl
Rekeningnr. NL51 INGB 0006 6548 54

PRODUCTIE

Eindredactie Natanja den Boeft en Joost van der Vaart
Vormgeving Ron de Wit
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Diemen
Oplage 25.000 ex.

VOLGENDE EDITIE

Deadline 17 mei 2018
Verspreiding 8 - 13 juni 2018

FOTO VOORPAGINA

Voorjaar in de Bogortuin
Foto: Marcel de Cnock

ADVERTENTIE-ACQUISITIE

Alex van Moort, 06-5477 8109,
advertiser@ijopener.nl
Zie pagina 39 voor tarieven.
Overige informatie op www.ijopener.nl

IJOPENER GEMIST?

Bezorgklachten: bezorging@ijopener.nl.
Bestel via dit mailadres een 'Ja Ijopener'-sticker, als u een nee/nee-sticker heeft en toch Ijopener wilt ontvangen. Kijk op pagina 39 voor adressen waar u Ijopener kunt afhalen.

IJOPENER DIGITAAL ONTVANGEN?

U kunt Ijopener ook per mail ontvangen. Meld u aan via nieuwsbrief@ijopener.nl. Vermeld 'Nieuwe abonnee' in het onderwerpsveld, verder kan de mail leeg blijven. Vijfmaal per jaar krijgt u een mail met de pdf van het nummer als bijlage.

NAUTIEK VAAROPLEIDINGEN WWW.NAUTIEK.COM

Zeilschool Zaalverhuur

Jachthaven Piet Hein
Veemkade 267 020 - 419 30 05

**DIERENKLINIEK
HAVENS** Java-eiland

Openingstijden
ma. | di. | vr. 09.00 - 19.00 uur
wo. 13.00 - 19.00 uur
do. 09.00 - 17.00 uur

Behandeling volgens afspraak
tel. (020) 41 93 583

Sumatrakade 377 - 379 | 1019 PM Amsterdam

TOMSREPAIR.NL
PC & Tablet Reparaties
Verkoop van onderdelen.

15%
korting op alle
reparaties

Scherm van uw tablet stuk,
kapotte harde schijf of is er
een virus op uw computer?
Wij lossen het goed, snel en
betrouwbaar op.

Veemarkt 177 | 1017 CG Amsterdam
020 412 29 23 | www.tomsrepair.nl

de **Pianotemmer**
stemmen onderhoud reparatie restauratie

HANS KRAMER | +31 (0)6 40 06 69 37 | KNSM LAAN 756E

SINIS 1991 | WWW.PIANOTEMMER.NL

Tevreden over de buurt

Af en toe is het fijn om de complexiteit van het leven te doorgronden met behulp van cijfers. Eenvoudige cijfers: tussen nul en tien. Gelukkig zijn wij als hoofdstadbewoner onderdeel van de vele lijstjes die over haast ontelbare onderwerpen worden opgesteld. Als liefhebber daarvan begint de IJopener een serie over onze buurt in cijfers. In deze aflevering het eerste deel: hoe tevreden zijn wij over onze buurt?

TEKST: LISA SCHEERDER - ILLUSTRATIE: JOSIEN VOGELAAR

Amsterdammers zijn behoorlijk tevreden over hun buurt. In stadsdeel Oost zijn we dat zelfs bovengemiddeld; we geven er een 7,7 aan. Het Amsterdamse gemiddelde is 7,5. Maar niet alle buurten binnen ons verspreidingsgebied scoren hetzelfde. De tevredenheid loopt van 6,3 tot 8,0. Opvallend is dat de laagst gemeten buurttevredenheid van heel Amsterdam binnen ons gebied valt: Zeeburgereiland/Nieuwe Diep scoort 6,3. Dat is lager dan de tevredenheid in bijvoorbeeld Slotermeer en Geuzenveld.

Het Oostelijk Havengebied scoort met een 8,0 binnen ons verspreidingsgebied het hoogst op tevredenheid. Is dat het hoogste van de stad? Helaas niet. Dat is de Apollobuurt: met 8,7 de hoogste score van Amsterdam.

Hoe wordt die buurttevredenheid gemeten? De gemeente kijkt bij het meten ervan naar acht indicatoren, die te maken hebben met een schone, hele stad, met veiligheid en met prettig samenleven binnen een buurt. In de eerste plaats kijken ze naar ervaren overlast van vervuiling. De Indische Buurt-West scoort het minst op dit punt, het Oostelijk Havengebied het best. Het onderhoud van straten en stoepen is het tweede punt van belang: Zeeburgereiland scoort hierop het slechtst. Niet vreemd als je buurt nog in aanbouw is. Dan wordt er gekeken naar de veiligheid in de avond. Deze is het minst in de Indische buurt-Oost en op het Zeeburgereiland. Als vierde meetpunt geldt de ervaren overlast van criminaliteit. Deze is het grootst in IJburg-West en de Indische Buurt-

Oost. Vijfde indicator is de omgang tussen verschillende groepen mensen. Ook hierbij zijn IJburg-West en Indische Buurt-Oost negatieve koploper.

We verschillen als buurt onderling nauwelijks als je kijkt naar de ervaren overlast van andere groepen mensen en de betrokkenheid van bewoners bij hun buurt. De achtste en laatste indicator gaat over de verwachte ontwikkelingen in de buurt. Hier blijkt Zeeburgereiland, het gebied met de laagste buurttevredenheid in heel Amsterdam, het meest positief te zijn over de toekomst. Zou de komst van een fietsbrug hiermee te maken hebben? <

Buurttevredenheid	2017
Amsterdam gemiddeld	7,5
Amsterdam Oost en West	7,7
Amsterdam Centrum	7,9
Amsterdam Zuid	8,1
Amsterdam Noord en Zuidoost	7,1
Amsterdam Nieuw West	6,8

Verspreidingsgebied IJopener:	
Oostelijk Havengebied	8,0
Indische Buurt Oost	7,0
Indische Buurt West	7,5
IJburg Oost	7,5
IJburg West	7,0
Zeeburgereiland-Nieuwe Diep	6,3

Redactioneel

Beste lezer van de IJopener,

Wat is onderwijs toch belangrijk. Iedereen wil dat kinderen straks goed beslagen ten ijs komen, gewapend met kennis waar ze de rest van hun leven iets aan hebben. En wat vervelend is het dan als blijkt dat een school steken laat vallen en door de onderwijsinspectie op de vingers wordt getikt. Het overkwam een Montessorischool in Zeeburg. Maar de school revancheerde zich, wist het onderwijsklimaat te verbeteren en kreeg na een jaar van de inspectie weer een voldoende beoordeling. Hoe dat ging leest u in dit nummer.

Het verhaal geeft goed weer hoe met een paar ingrepen de teamgeest positiever werd, de sfeer gezelliger, het onderwijs beter. De aanmeldingen dit jaar lopen prima. Meer goed nieuws in dit nummer: in de Indische Buurt veranderde een naargeestige rattenplek mede door toedoen van een kinderraad in een mooi pleintje met een nieuwe speeltuin, waar kinderen veilig kunnen spelen.

Over ratten gesproken: in een reportage in deze IJopener staat hoe u zelf dit onaangename knaagdier het beste kunt bestrijden. Andere verhalen in dit nummer: heeft u zich wel eens afgevraagd welke fabriek aan de overkant van het IJ al die rook produceert? Het is de 'wolkenfabriek', zoals onze noorderburen Albemarle (ex-Ketjen) noemen.

Kunstenares Sigrid van Essel weet er boeiend over te vertellen. En ze laat ook weer eens zien hoe goed ze kan schilderen. Nu we toch aan het IJ zijn: onze herstellende columnist Simone Slotboom (ze was ziek) schrijft over een zeemijn in het IJ-water. 'Het lijkt wel oorlog', meldt ze. En: 'spannend is opeens normaal.' Zo wordt ook deze uitgave van de IJopener enerverend. Kijk, blader, lees en reageer als u zich daartoe geroepen voelt. De IJopener is er voor u: info@ijopener.nl

Namens de redactie,
Joost van der Vaart

Overspannen? Moe? Gestrest?

Probeer eens een
energetische behandeling

Vergoed door de aanvullende verzekering

www.energiegeneeskunde.info

Joseph Conrad aan de Handelskade

Zo ongeveer moet Joseph Conrad het hebben gezien: een zeilend vrachtschip wordt in de oostelijke havens vanuit een aak geladen of gelost. Verderop een tjalk met deklust. Let op de markante meerpalen, die nog steeds aan de Veemkade en elders dienst doen.

Zeeman en ‘wereldschrijver’ Joseph Conrad heeft op onnavolgbare wijze zijn visitekaartje achtergelaten in het Oostelijk Havengebied. In zijn autobiografisch getinte *De zee, een spiegel* doet hij verslag van een winter in Amsterdam, als zijn driemaster ingevroren aan de Oostelijke Handelskade ligt. Zijn impressies treffen doel – en zijn een les voor het heden.

TEKST: JOOST VAN DER VAART - FOTO'S: JACOB OLIE (STADSARCHIEF) EN ARJEN POORTMAN

Een zonnige maar koude ochtend in maart. De Magellan, een cruiseboot van de Britse rederij CMV met een opmerkelijk lelijke schoorsteen, is zojuist afgemeerd aan de Veemkade in het Oostelijk Havengebied. Honderden passagiers bereiden zich voor om te ontschepen of het Amsterdamse stads-

centrum te bezoeken. Taxi's rijden af en aan. Het publiek is herkenbaar Brits: Engelse, geen Amerikaanse accenten. De kleding lijkt zo uit de schappen van Marks & Spencer te komen. Tweed hoedjes, sjofele Burburly regenjassen en hier en daar plastic kapjes over gecooifde dameshoofden. Een metalige omroep-

stem rondt de Magellan en is hoorbaar tot op de kaai van de passagiersterminal. Om uiterlijk vijf uur moet iedereen aan boord zijn, om zeven uur is de afvaart. Een havendag duurt maar kort op een cruiseschip anno 2018.

Dat was in de tijd van Joseph Conrad (1857-1924) wel anders.

Joseph Conrad? Ja, de Pools-Britse schrijver wiens werk door stijl en inhoud ervan vandaag de dag nog steeds herdrukt wordt; een van de groten uit de wereldliteratuur, bekend door boeken als *Heart of Darkness*, *Lord Jim*, *The Nigger of the 'Narcissus'*, *Nostramo* en *The Secret Agent*. Zijn onderwerp was vaak de zee. Hijzelf had jarenlang op zeilende vrachtschepen gevaren, een leerschool die z'n leven en werk bepaalde. Maar zijn thematiek ging dieper dan het wateroppervlak. Conrad beschreef in essentie gebeurtenissen waarin hij de emotionele en morele isolatie van het individu blootlegt, zoals zijn biograaf Jocelyn Baines het bondig formuleerde.

Winterse, desolate aanblik

In Conrads tijd konden havendagen erg lang duren, heel anders dan de passagiers van cruiseschepen zoals de Magellan nu ervaren. We weten dat omdat Conrad gedetailleerd heeft beschreven hoe hij in 1880 als stuurman van een driemaster in de oostelijke havens van Amsterdam wekenlang op lading moest wachten. 'Op mijn vuisten bijtend van ongeduld over die landinwaarts bevroren vracht, en van frustratie vanwege dat gestremde kanaal en de winterse en desolate aanblik van al die schepen die in een diepe depressie verzonken leken uit verlangen naar volle zee.'

In zijn prachtige, autobiografische *A Personal Record/The Mirror of the Sea* roept Conrad zich 'een winterlandschap in Amsterdam voor de geest, met op de voorgrond een vlak braakland met hier en daar een stapel timmerhout, als het huttenkamp van de een of andere doodarme stam; de uitgestrekte [Oostelijke] Handelskade; koude, stenen kaaien met een dun sneeuwlaagje bedekt, naast het harde, bevroren water van het kanaal waarin schepen achter elkaar lagen opgesteld, met slaphangende beijzelde meertouwen en stille, verlaten dekken, omdat, zo werd me verteld door de hoofdstuwadoord, een vriendelijke, bleke man met enkele goudkleurige haren op zijn kin en een rood aangelopen neus, hun vracht verder landinwaarts op ingevroren tjalken en aken lag te wachten.'

Czaar Peterstraat

Nauwkeurige beschrijvingen van het Oostelijk Havengebied in een heel ander tijdperk, opgetekend door een zeeman-schrijver die zich in kwaliteit kan meten met Balzac en Tolstoi: het is ronduit verbazingwekkend. Uitgeverij Van Oorschot heeft kortgeleden een vertaling van Conrads boek uitgebracht, onder de titel *De zee, een spiegel. Herinneringen en Impressies*. Zijn Engels is mooi en bloemrijk, hoewel het niet z'n moedertaal was (dat was Pools). In het Nederlands klinken zijn zinnen ook niet slecht. We laten hem verder aan het woord, met z'n indrukken vanuit oostelijk Amsterdam: 'In de verte, voorbij het braakland en parallel aan de rij schepen, leek een rij bruine huizen in warme tinten onder hun dik besneeuwde daken door te buigen. Van ver weg, aan het eind van de Czaar Peterstraat, klonk in de ijzige lucht het getingel van paardentrams, die in de

doorkijkjes tussen de huizen voorbij schoten, alsof het speelgoedkoetsjes met ingespannen speelgoedpaardjes waren, waar mensen van kinderformaat mee speelden.’

Conrads driemaster was ingevroren; niets minder dan een ramp voor een rederij die een schip wil laten varen. Wachten kost geld. De bemanning en officieren – op stuurman Conrad na – waren afgemonsterd en de nieuwe wacht en een andere kapitein zouden pas komen als het Amsterdamse havenwater weer bevaarbaar was. De eenzaamheid sloeg toe.

Van ver weg, aan het eind van de Czaar Peterstraat, klonk in de ijzige lucht het getingel van paardentrams

Zodra hij in Amsterdam was aangekomen, had Conrad van zijn rederij instructies ontvangen om iedereen met verlof te sturen, ‘daar er met dit weer voor niemand iets te doen viel behalve het vuur in de kajuitskachel gaande te houden’. Die taak was weggelegd voor een ‘knorriige, onvoorstelbaar vuile en griezelig tandeloze Hollandse wachtsman’; een vent met haar als een ragebol die nauwelijks Engels sprak maar die taal toch machtig moet zijn geweest omdat ‘hij het steevast presteerde alles wat tegen hem werd gezegd in tegenovergestelde zin op te vatten’.

Schitterend grand café

Wat doe je als eenzaam zeeman in Amsterdam, ingevroren aan de Oostelijke Handelskade? Precies, je gaat naar de kroeg. Ook in de beschrijving daarvan is Conrad exact – zo exact dat je de naam van dit dranklokaal, die hij in zijn tekst niet expliciet vermeldt, kunt raden. Vrijwel dagelijks stuurt hij brieven aan zijn rederij en de scheepsagent daarvan, een zekere meneer Hudig, telg van een later bekend geworden Nederlandse familie van havenbaronnen. Conrad tekent op: ‘Ondanks het ijzeren kacheltje bevroor de inkt op de slingertafel in de kajuit, en prefereerde ik het om aan wal te gaan, het braakliggende poollandschap te trotseren, rillend in een beijzeld tram te zitten en mijn avondbrief aan de rederij in een schitterend grand café in hartje binnenstad te schrijven.’

Die uitspanning blijkt ‘als een balzaal’ zo groot, met veel rood pluche, elektrisch licht, hoge plafonds, overal verguldsel en warme kachels; zo warm dat ‘zelfs de marmeren tafels lauw aanvoelden’. Het moet hier, zoveel is wel zeker, om Krasnapolsky gaan. Historische beschrijvingen van dit destijds al bekende en geliefde hotel-café-restaurant, eigendom van Adolph Wilhelm Krasnapolsky die het als verlopen tent in 1865 had opgekocht en succesvol had verbouwd tot het ‘schitterende grand café’ waarover Conrad schrijft, tonen aan dat er over de naam van het etablissement niet getwijfeld hoeft te worden.

De ‘meneer Hudig’ uit Conrads verhaal, scheepsagent of ook wel cargadoor genoemd, zou havenbaron Jan Hudig (1838-1924) kunnen zijn geweest, gelet op diens beschrijving: ‘Hij was een forse, donkere Nederlander met een zwarte snor en een zelfverzekerde blik. Het eerste wat hij altijd deed, was me, voordat ik iets had kunnen zeggen, in een stoel duwen, waarop hij me gul een flinke sigaar presenteer-

de en in uitstekend Engels een oeverloze verhandeling over de uitzonderlijk barre weersomstandigheden afstak’. Net als Krasnapolsky was Hudigs kantoor lekker warm; een ware traktatie voor de tot op het bot verkleumde zeeman. ‘Zijn haardvuur brandde zo lustig, hij schuddebuike zo hartelijk van het lachen dat ik me er altijd slechts met grote moeite toe kon zetten mijn hoed te pakken om te gaan.’

Bevrijd water

Uiteindelijk kwam de vracht aan, eerst hortend in goederenwagons per spoor. Tot de dooi inviel, ‘en vanaf toen zeer vlot met vele vaartuigen tegelijk op een vloed van bevrijd water’. Conrad kon met de stuwadoors en de binnendruppelende bemanning het schip gaan laden. Voor hem was dat nieuw werk waar hij nauwelijks ervaring mee had. Hij liet volgens het boekje stuwen, maar hield er geen rekening mee dat ieder zeilschip in die tijd eigen nukkens had, die je als zeeman moest kennen en waar je verstandig mee om diende te gaan.

Toen als laatste de nieuwe kapitein aankwam, ‘overduidelijk geen Hollander met zijn zwarte bolhoed en korte, vaalbruine overjas’, vroeg deze aan Conrad hoe hij het gewicht van de lading had verdeeld. Trots vertelde de jonge

stuurman dat hij erin geslaagd was de vracht voldoende hoog te houden, met eenderde van het totale gewicht bovendecks. ‘Nou, dat wordt me ‘n onvergetelijk tochtje dan’, luidde het lachconieke antwoord. De reis ging van Amsterdam naar Semarang in Indië. En inderdaad, Conrad heeft nooit voor- of nadien een zeilschip ‘zo bruusk, zo hevig en zo zwaar voelen rollen’. Hij had het schip, ‘een bijzonder lastige tante’, fout beladen en geen rekening met haar eigenzinnige karakter gehouden. Een harde les.

Het mooie van Conrads verhaal zit ‘m in zijn waarnemingen van maritiem Amsterdam, van het winterse Oostelijk Havengebied, van mensen en vaar- en voertuigen – een paardentram! – uit lang vervlogen tijd. We worden ons ervan bewust dat de Handelskade en omgeving er ooit heel anders hebben uitgezien; dat hier twee-, drie- en viermasters soms moeizaam hebben liggen laden en lossen. Het valt te hopen dat een hedendaags auteur nog eens de laatste resten van de grote scheepvaart in het Oostelijk Havengebied pakkend weet te beschrijven. Daarom zou het jammer zijn als cruiseschepen zoals de Magellan van de Veemkade moeten verdwijnen, wat de gemeente wil. Hou die boten hier, geef de nieuwe Conrad een kans. <

Cruiseschip aan de Veemkade

Zwakke school komt uit dal

De nieuwe inrichting van de centrale hal

In 2016 kreeg de 8e Montessorischool Zeeburg aan de Borneokade het predicaat 'zwak' in het rapport van de onderwijsinspectie. Inmiddels is de school verbouwd en werkt de nieuwe directrice samen met het team aan verbetering van het onderwijs en de sfeer op school. Blijft het negatieve rapport nog aan de school plakken? Tijd voor een update.

TEKST: ANNA ZUIDMEER - FOTO: ARJEN POORTMAN

De basisschool werd in 2016 door de onderwijsinspectie als 'zwak' bestempeld aan de hand van drie kritiepunten. De kwaliteit van het onderwijs was niet in orde en er werd niet voldoende onderscheid gemaakt tussen verschillende leerniveaus. Daarnaast werd er niet genoeg zorg geboden aan leerlingen die dit wel nodig hadden. Ten slotte werd er binnen de school niet genoeg gecommuniceerd over de kwaliteit van onderwijs, waardoor deze ook niet verbeterde.

'Leraren zijn bereid zichzelf te verbeteren en durven zich kwetsbaar op te stellen'

Moeder en lid van de ouderraad Stans van Egmond herkent deze problematiek. 'Er was geen aandacht voor kinderen met een rugzakje of juist erg slimme kinderen. Het onderwijs was toegerust op de gemiddelde leerling. Ook was er geen sprake van een gedeeld kader: hoe leer je kinderen lezen of rekenen? Iedereen deed het naar eigen inzicht.' Stans vertelt ook dat er eerst klassenassistenten aanwezig waren die de leraren ondersteunden met orde houden en uitleg geven in de klas. Deze werden echter wegbezuinigd doordat de school onvoldoende geld kreeg van Samen Tussen Amstel en IJ (STAIJ), de organisatie waartoe de 8e Montessorischool behoort.

Deze situatie zorgde voor tegenvallende onderwijsresultaten. 'Ook wij als ouders merkten dat er op school niet uit kwam wat er in

zat', beaamt Stans. Toch kozen zij ervoor hun zoon Clovis, die inmiddels in groep zes zit, niet van school te halen na het onderzoeksrapport, in tegenstelling tot veel andere ouders. 'We wilden eerst zien hoe de school de kritiek zou oppakken. Clovis heeft altijd op deze school gezeten en wij wilden hem niet weghalen bij zijn vrienden. Gelukkig zagen we al na drie à vier maanden verbetering in de schoolprestaties van onze zoon.'

Nieuwe wind

Direct na het rapport werd interim-directeur Astrid Duyff ingeschakeld om het onderwijsklimaat te verbeteren. Leraren kregen studiedagen om structuur aan te brengen in de lesmethodes en ook ouders werden intensief betrokken bij het verbeteringsproces. Na een jaar kreeg de school van de onderwijsinspectie weer een voldoende beoordeling en werd directrice Holga de Vries, voormalig directrice van de Watergraafsmeerse Schoolvereniging, aangenomen. Samen met de ouderraad nam zij ook de inrichting van de school onder handen. Waar eerst sobere stellingkasten stonden is de school nu open en groen geworden. In de grote hal op de begane grond, waar alle klaslokalen op uitkomen, is een enorme wand met planten geplaatst. Door de school hangen knutselwerken met dieren erop, een onderdeel van het Afrika-project waar de school nu mee bezig is. En vrijwel alle deuren staan open. 'Dat was vroeger wel anders', legt de directrice uit, 'eerst waren veel deuren dicht. De leraren waren bang voor kritiek en als je elkaars klas binnenstapte, werd daar achterdochtig op gereageerd. De leraren waren eraan gewend dat

iemand met een kladblokje achterin de klas ging zitten om te noteren wat er niet goed ging. Dat schept geen fijne sfeer.' Nu is de teamspirit verbeterd. Een aantal docenten is vertrokken, het team is uitgedund en het ziekteverzuim is sterk gedaald. 'Leraren zijn bereid zichzelf te verbeteren en durven zich kwetsbaar op te stellen. Het vertrouwen is er nog niet honderd procent, maar het groeit.' Daarnaast is de ondersteuningsstructuur verbeterd, zijn er twee nieuwe intern begeleiders aangenomen en is er een remedial teacher om de achterstanden van de leerlingen weg te werken. Vlak voor de voorjaarsvakantie kwamen de bestuurder en een beleidsmedewerker van STAIJ kijken hoe het er nu aan toe gaat op de school. Een spannend moment voor het team maar 'ze waren erg tevreden', aldus de directrice.

Effect op de leerlingen

Bovenbouwlerares Michelle Bosloper is ook tevreden met de ontwikkeling die de school doormaakt. 'De kinderen werken nu beter zelfstandig, ze kunnen doelen stellen en ze werken harder. Ook de sfeer op school en in het team is fijner. Drie jaar geleden stapte ik niet zomaar het kantoor van de directeur binnen. Ik vind het goed dat dat nu wel kan.'

De verbeterde sfeer valt ook de ouders op. 'Er is meer rust in de klassen en ook op het schoolplein klinken geen negatieve geluiden meer', vertelt Stans van Egmond. 'Ik maak mij geen zorgen om het imago van de school. Er zijn in korte tijd enorme verbeteringen gemaakt, dus wat dat betreft was het predicaat 'zwak' misschien wel goed. De school heeft de kans gekregen en aangegrepen om achterstallig onderhoud aan te pakken.' De directrice beaamt dat de school geen last heeft van een slechte naam. De aanmeldingen dit jaar lopen prima. 'We zijn aan het bouwen en repareren tegelijk. Het duurt natuurlijk even voor alle achterstanden weggewerkt zijn. Maar wij richten ons ook op waar wij als montessorischool voor staan. Daarnaast zijn wij een open, gemengde school op zowel cultureel als economisch vlak. De leerlingen komen uit verschillende buurten, en ik denk dat het juist in deze tijd belangrijk is om als school een afspiegeling van de samenleving te zijn.'

Nu gezelliger

Twee leerlingen uit groep zes vertellen enthousiast wat zij de beste veranderingen op hun school vinden. 'De plantenmuur!', 'De nieuwe vloer en de planten en bloemen in de klas!' Ze vinden het jammer dat het eerst minder goed ging, 'we hadden vaak ruzie in de klas en toen is mijn beste vriendin van school gegaan.' Nu is het gezelliger op school en hebben ze meer contact met kinderen uit de andere klassen. Zo mogen zij zelf binnenkort kinderen uit groep drie helpen met leren lezen. En ten slotte, exemplarisch voor de vooruitgang die de school heeft gemaakt, 'de stoelen! Nu heeft ieder kind een stoel in zijn eigen maat, dat zit veel lekkerder.' <

Gastauteur Anna Zuidmeer is een Amsterdamse masterstudent International Development Studies aan de UvA. Ze woont in Watergraafsmeer.

‘Rattenplein’ is nu mooi speelplein

‘Het rattenpleintje’ noemden ze de speeltuin aan de Celebesstraat. Er werd weinig gespeeld en veel gehangen door figuren die er niets te zoeken hadden. Die werden aan het zicht onttrokken door hoge struiken. Kinderen zelf zorgden voor verandering.

TEKST: HANNIE RAAFF - FOTO'S: MARCEL DE CNOCK

De Kinderraad Indische Buurt (KRIB) kaartte de misstand aan op een inspraakavond bij de bestuurscommissie Oost, in de zomer van 2016. De gemeente maakte een ontwerp voor een nieuwe speeltuin en legde dit voor aan buurtbewoners en leerlingen van de nabijgelegen J.P. Coenschool. In november vorig jaar bezocht de IJopener met Ismael, Uomaima, Luuck en Samuel het naargeestige rattenpleintje. Vier maanden later nemen we weer een kijkje De speeltuin is nog niet eens klaar, maar de rode linten van de gemeente slingeren in het zand en de kinderen klauteren in de speeltoren, hangen aan de rekken, spelen in het witte zand.

Veilig ravotten

Volgens de gebiedsmakelaar is de nieuwe opzet van de speeltuin gebaseerd op ‘natuurlijk spe-

len’. Kinderen van zes tot twaalf jaar kunnen hier hun fantasie de vrije loop laten en lekker veilig ravotten. De vertegenwoordigers van de Kinderraad zijn het hier niet helemaal mee eens, zij denken dat de speeltuin het leukst is voor jongere kinderen: van vier tot acht jaar. Maar de speeltuin ziet er zeker mooi uit, vinden

ze. Er is nieuwe, lage beplanting en het is er nu lekker zonnig. De grootste vooruitgang is dat er nu ouders op de nieuwe bankjes zitten die de spelende kinderen in de gaten houden. ‘Dat is goed voor het contact tussen de ouders en de kinderen maken nieuwe vriendjes.’ In de avonden staan er echter toch weer hangjongeren in de speeltuin, maar dat vindt de Kinderraad geen probleem: ‘Die moeten toch ook ergens kunnen chillen.’

Skatepark

De Kinderraad heeft nog wel een paar adviezen voor de gemeente: ‘Zorg voor een rookverbod in alle speeltuinen en houd de speeltuinen fris en mooi. Ga iedere week kijken of er iets kapot is en repareer dat meteen.’ Voor grote kinderen zoals zij (twaalf jaar) mag er nog wel ergens in de Indische Buurt een skateparkje komen met een halfpipe en een rampje. Inspreken werkt, is hun ervaring, dus dat skatepark komt er. En ze kennen het telefoonnummer dat je kan bellen als er weer ratten en ander gespuis hun mooie speeltuin bederven. ☎14020 . ⬅

thrive yoga

3 studio's in Oost
Sumatrakade 1
IJburglaan 961
2e Atjehstraat 55

Persoonlijke
Yoga & Pilates

5 Proeflessen € 35,00

www.thriveyoga.nl - 06 - 1803.0909

Levensdans
BIODANZA IN HET OOSTELIJK HAVENGEBIED

Wekelijks op woensdagmorgen
van 10:00 - 11:30 in de Eester,
van Eesterenlaan 266.
Met elkaar bewegen op muziek.
Nieuwsgierig? www.levensdans.eu

JE BENT VAN HARTE WELKOM!
muziek ♥ dans ♥ leven

FOTOGRAFIECURSUS
Fotograaf IJopener (20 jaar leservaring) geeft op dinsdag
en donderdagochtend een cursus voor beginners.

Tijd: 10.00 uur tot 12.30 uur inclusief koffie of thee.
Programma: Uitleg camera en techniek, compositie,
betere vakantiefoto's maken en praktijkoefeningen.
Kosten: voor drie lessen € 95,00 p.p. - Start: 1 en 3 mei
of in overleg - Maximale groepsgrootte: 6 deelnemers.
Ook mogelijk zijn privés op maat en lessen
voor gevorderden.

Locatie: Studio 101 - Levantkade 101
Contact: Marcel de Cnock - Tel.: 06 - 5361.0208
Email: marcel@decnock.com

Hulp nodig bij je belastingaangifte?
Advies over belastingzaken nodig?

Zelfstandig gevestigd
belastingadviseur verzorgt
belastingaangiften en geeft
belastingadvies aan ondernemers
en particulieren.

Mr. Marieke Wessels Belastingadvies
06 425 99 715
Veembroederhof 109
1019HD Amsterdam
info@mariekewessels-belastingadvies.nl
www.marikekewessels-belastingadvies.nl

Spannend

TEKST: SIMONE SLOTBOOM
FOTO: MARCEL DE CNOCK

Het is de laatste dag van januari. Ik kan weer naar buiten. Niet ver, maar toch. Normaal is opeens spannend. Hobbels en gaten in de weg, voorbij sjezende fietsers op de stoep en klappende hekjes in de tram; gevaar dreigt overal. Even niet alert zijn, heeft pijnlijke consequenties. Een boodschapje doen, voelt als expeditie Robinson. Ook winkelen zelf is uitdagend. Alleen het essentiële mag mee. Voornaamste criterium: licht. Want tillen na een buikoperatie mag niet. De missie faalt jammerlijk. Al het lichte blijkt samen zwaar. Gelukkig is zoonlief klaar met werk en onderweg in de bus. Maar al wat er komt, geen bus. Opeens zie ik een tram aan de overkant. Middels een sneue poging tot sprint bereik ik mijn doel.

'Sorry, dit is het eindpunt, schat', zegt de chauffeur in onvervalst Amsterdams. Ik kijk hem niet begrijpend aan. 'Eindpunt? Sinds wanneer?' Opiaten doen geen wonderen voor mijn IQ, maar ik ben toch niet gek? 'Azartplein is afgesloten. Iets gebeurd. Ik mag niet verder mop.' Mijn survivaltocht zet zich noodgedwongen verder voort, te voet mét tassen, richting Verbindingsdam. Op de hoek staat een politiewagen. Opeens herinner ik me de steekpartij op het plein kortgeleden. Twee voorbijgangers overhoop gestoken. Voor hetzelfde geld is mijn

werkzaamheden. De Explosieven Opruimingsdienst verplaatst hem nu, en rond tien uur moet alles weer normaal zijn. Ik geef het door aan de buuf. Haar kids zitten bij de snackbar. Ze mogen het eiland niet op. En zij kan er niet af. Paniek alom. Raar is dat. Niemand mag erop vanwege ontploffingsgevaar, maar wie er al zit, moet verplicht ontploffen. Dan rapporteert mijn live verslaggever: 'Het verbod voor eraf is opgeheven. Erop mag nog niet, nu tot elf uur.' Even later giert hij het uit: 'Mam, dit geloof je echt niet. Ze zijn hem kwijt! Die zeemijn. Zeshonderd kilo, onvindbaar. Wat een prutsers.' 'En nu?' 'Nu niets. Rijkswaterstaat zet het gebied af met boeien en iedereen mag het eiland weer op.'

Een week later ligt de bom – lees: zeemijn – er nog. Intussen gevonden, met behulp van sonar, naar boven gehaald en meteen weer teruggeplaatst. Omdat niemand weet wat er moet gebeuren. Dat hij ongevaarlijk is, weet iedereen overigens wel. Zal ook best, het ding ligt er al jaren en is nu twee keer opgevisst, zonder boem. Maar waarom hij niet meegenomen is? Ontploft hij dan wel? Voor nu blijft het gevaarlijk stil rond de mijn. Alleen de ballenlijn in het IJ herinnert nog aan de tikkende tijdbom op zo'n 270 meter van de kade. Al is hij inmiddels gebombardeerd tot waarschijnlijk niet-ontploffingsgevaarlijke zeemijn.

Anderhalve maand na de vondst krijg ik een brief. Van onze waarnemend burgemeester. Over de mijn. Een bombrief dus. Minus de explosieve lading, al slaat de inhoud wel in als een bom:

U krijgt deze brief omdat uw woning of bedrijf zich bevindt in de buurt van de plek waar

een zeemijn uit de Tweede Wereldoorlog ligt, op de bodem van het IJ. Ik wil u daarom informeren over aanvullend onderzoek naar de zeemijn waar deze week mee wordt begonnen. [...] De werkzaamheden zullen circa anderhalve week in beslag nemen. [...] Met de resultaten van het onderzoek kan verdere besluitvorming plaatsvinden. Het is zeer waarschijnlijk dat de zeemijn op een later moment verplaatst wordt. Specialisten werken nu plannen uit op welke manier dat veilig kan gebeuren. [...]

kind daar nu. En is hém iets overkomen. Aan het eind van de brug zie ik nog drie politieauto's én een stilstaande tram. Met de spanning stijgt ook mijn pas. De tram is leeg en het plein verder ook. Mijn zoon: nergens te bekennen. Ik race door naar huis. 'Ben je er?', roep ik met overslaande stem door de halfgeopende deur. 'Yep', hoor ik vanuit zijn kamer. 'Goddank, overall is politiel!' 'Heb je het niet gehoord? Er ligt een bom in 't IJ, bij Azartplein. Waarschijnlijk uit de Tweede Wereldoorlog. Niemand mag het eiland meer op of af.' Vanuit zijn slaapkamerraam zien we het plein liggen. Zwaailichten kleuren de schemering spookachtig blauw. Het lijkt oorlog. Alles is afgezet. Iets later en ik had niet meer thuisgekomen.

Mijn kind zit bovenop het nieuws. De bom blijkt een Duitse zeemijn, gevonden tijdens bagger-

De bombrief is feitelijk een non-brief. Er gebeurt van alles, maar niet met de mijn. Spannend is opeens normaal. Twee weken later barst de bom alsnog. De EOD brengt de zeemijn tot ontploffing. In één klap rust. Al blijft de situatie op de bodem van 't IJ voor altijd spannend, oftewel: explosief.

In de Indische Buurt wonen niet alleen veel mensen, ook ratten leven hier graag. Maar waarom eigenlijk? Deze weken waren er weer veel rattenbakken te vinden en op waarschuwingsposters stond groot de bruine rat afgebeeld. Is de rattenpopulatie weer toegenomen? En hoe lokken we hem de buurt uit?

Ratten in de Indische Buurt

TEKST: LIESBETH BENEDER
ILLUSTRATIE: ALEIDA LEEUWENBURG

Al weet je dat ze er zijn, je staat er liever niet bij stil. In de Indische Buurt is altijd wel een stuk stoep te vinden dat met een zwarte plank is dichtgetimmerd vanwege verzakkingen. Soms zie je er één wegschieten in de speeltuin met zijn lange dikke staart of ligt er een dode op het fietspad. De afgelopen tijd zag je echter iedere paar meter op straat wel een zwarte doos met een dreigend doodshoofd erop: 'kijk uit rattengif'. Op het Makassarplein hingen posters met de boodschap de eendjes niet meer te voeren. Je krijgt er haast kriebels van, zijn er echt zoveel ratten in de Indische Buurt?

Navraag bij de GGD leert gelukkig dat het aantal ratten de afgelopen tijd niet explosief gestegen is. Jan Buijs, onderzoeker bij de GGD: 'Het aantal meldingen in de Indische Buurt is redelijk stabiel en de ergste overlast lijkt onder controle. Het aantal meldingen bij mensen thuis daalde zelfs lichtjes van 107 in 2016 naar 99 in 2017. Er wordt echter nog wel gevoerd en er zijn lokale populaties aanwezig.'

Structurele problemen

De problemen mogen dan niet groter geworden zijn, ze zijn wel structureel. Marije van Wees, woordvoerder van Stadsdeel Oost beaamt dit: 'Veel buurtbewoners ondervinden last en we zijn daarom met elkaar om de tafel gegaan. De behoefte wat aan de rattenproblematiek te doen is groot.' Deze bijeenkomsten hebben geleid tot een specifieke campagne in de Indische Buurt: Stop de Rat.

'Ik durf nu zelfs geen bananenschil meer op straat te gooien'

Stop de Rat wil de rat de buurt uitkrijgen. Niet met een fluit zoals de rattenvanger van Hamelen, maar met een informatieve film over de rattenproblematiek in de Indische Buurt. Deze film kan vertoond worden op buurtbijeenkomsten en dient als basis voor discussie. Van Wees: 'Er is onverwacht veel vraag om deze

film te bekijken. We zoeken nog extra presentatoren om de bijeenkomsten te leiden.'

De tovermuziek die de rat de buurt uit kan leiden is gedragsverandering. Want waarom zijn ratten eigenlijk zo dol op de Indische Buurt? Deels heeft dit te maken met het feit dat hier veel water is, er nog veel kieren in huizen zitten en oude riolering het ratten gemakkelijk maakt hier hun weg te vinden. De Oostelijke Eilanden zijn echter ondanks hun grote hoeveelheid water veel minder populair. De belangrijkste reden is dat er in de Indische Buurt veel eten te vinden is. GGD adviseur Marcel Nikkelsburg zegt het duidelijk: 'De rat is niet het probleem, hij geeft aan dat er een probleem is in de buurt.' Er wordt slordig met afval omgegaan, maar ook juist een te grote zorgzaamheid speelt een rol. Dorèndel Overmars, de maakster van de film Stop de Rat, vertelt hoe erg ze schrok toen ze meeliiep met de mannen van de veegdienst: 'Het was soms echt alsof er een tafel gedekt was voor een uitgebreide feestmaaltijd waar de rat zo kon aanschuiven. Een taart van macaroni met saus en daarop een dikke laag brood. En dat op plekken waar overdag kinderen speelden.'

Pindakaas lokmiddel

Hoe goed ook bedoeld, willen we geen ratten dan moet er geen eten meer te vinden zijn. Alleen dan ook kunnen rattenbakken hun werk doen. De pindakaas die ratten naar binnen moet lokken, moet opwegen tegen wat er nog meer aan lekkers te vinden is. Stop de Rat geeft veel tips hoe we hiervoor kunnen zorgen. Gooi vuilnis altijd in de container, voer geen vogels en zoek manieren om geen eten over te houden. Er zijn veel simpele recepten voor oud brood. Besef ook dat van afval energie gemaakt wordt die de stad weer nuttig kan gebruiken. De Indische Buurt is niet de enige wijk die last heeft van ratten. In een aantal buurten in Nieuw-West is vanaf 1 april zelfs met een voederverbod gestart. Wie eten op straat achterlaat, riskeert een boete van € 70. Wordt deze maatregel ook in de Indische Buurt ingevoerd? Van Wees zegt nog van niet: 'Boetes zijn een laatste redmiddel, we proberen dit eerst met de buurt zelf op te lossen.' Overmars: 'Ik kan vooral iedereen aanraden eens met de veegdienst mee te lopen. Het opent je ogen. Ik durf nu zelfs geen bananenschil meer op straat te gooien.'

De rattenfilm is te zien op www.stopderat.nl en op Facebook te volgen via [stopderat](https://www.facebook.com/stopderat).

Liesbeth Bener is gastredacteur en woont in de Indische Buurt.

Lezersactie!
CBD Active+
- oplosbaar in water
- 10x effectiever dan reguliere CBD olie
- tot 3x voordeliger

Probeer nu **25% korting**

Actiecode: **81jkd**

www.CBDNL.com

Ivar Manuel:
'Vier jaar is eigenlijk te kort,
heb ik gemerkt.'

‘Meer doen om bewoners te bereiken’

Een voorzichtige maar tevreden man blikt terug op de afgelopen vier jaar als stadsdeelvoorzitter van Amsterdam-Oost. Eén die graag de komende vier jaar verder wil als bestuurder. Het maakt niet uit dat hij dan, in plaats van gekozen door de burgers, benoemd zal zijn door het college. Sterker nog, het past beter bij zijn streven om de burger te laten beslissen: Ivar Manuel en zijn ontwikkelagenda voor lokale democratie.

TEKST: LISA SCHEERDER
FOTO: MARCEL DE CNOCK

Ivar Manuel is sinds 1994 actief in de Amsterdamse politiek. Eerst als deelraadslid in stadsdeel Oost-Watergraafsmeer, later als gemeenteraadslid en de laatste vier jaar als stadsdeelvoorzitter. Geboren in de Amsterdamse Rivierenbuurt, inmiddels al bijna de helft van zijn leven woonachtig in Amsterdam-Oost. Binnen het stadsdeel is hij regelmatig verhuisd; op dit moment woont hij in het Cruquiusgebied. ‘Er wordt vaak gezegd: die stadsdeelpolitiek gaat alleen maar om stoeptegels. Voor een deel

is dat natuurlijk ook zo. Het gaat om zaken die de bewoners heel direct aangaan, die heel dichtbij zijn. Waarom zou je dan niet zelf over je straat mogen beslissen?’ Manuel zit aan zijn werktafel op de vierde verdieping van het stadsdeellokaal aan de Oranje-Vrijstaatkade. Zo meteen zal hij een nieuwe brug gaan openen op het Sciencepark. Een loop- en fietsbrug, met een geïntegreerde waterkerende deur. Die moet er voor zorgen dat de bewoners van de lager gelegen Watergraafsmeer droge voeten houden. De brug zelf wordt vernoemd naar Maria Skłodowska-Curie, de Pools-Franse wetenschapper die in de vorige eeuw tweemaal een Nobelprijs won. Wat Curie precies te maken heeft met de beheersing van het waterpeil, is niet meteen duidelijk. Voordeel is wel dat het een vrouw betreft en daar is een storend gebrek aan in Amsterdam-Oost. Dat wil zeggen, voor zover het vrouwen betreft die zo’n staat van dienst hebben dat er een bouwwerk naar vernoemd kan worden. Het is een van de terugkerende gespreksonderwerpen geweest de afgelopen vier jaar in de bestuurscommissie Oost. De commissie die op het moment van

verschijnen van deze IJopener niet meer zal bestaan en vervangen zal zijn door de stadsdeelcommissie.

Nieuw stelsel is beter

Als je puur naar de bevoegdheden van de nieuwe stadsdeelcommissie kijkt, is dit een commissie met aanzienlijk minder bevoegdheden dan de bestuurscommissie. Deze nieuwe stadsdeelcommissie zal met minder wapens het gesprek moeten voeren met het dagelijks bestuur van het stadsdeel. Overigens is ook het dagelijks bestuur niet meer hetzelfde: niet langer gekozen door de burgers maar benoemd door het college. Vanuit bevoegdheden gekken en vanuit het stemrecht van de burger kun je dit een achteruitgang noemen.

Maar Ivar Manuel ziet dat anders. ‘Niet de bevoegdheden van de stadsdeelcommissie zijn mijn uitgangspunt, maar de mogelijkheden voor de bewoners om te kunnen beslissen over zaken die hen direct aangaan. Zoals de inrichting van hun straat, waar komen de fietsenrekken en hoeveel zijn er nodig? De mogelijkheden voor bewoners om hierover zelf te beslissen, zijn veel groter in het nieuwe stelsel. Er is als het ware ruimte gemaakt voor de bewoner. Door te depolitiseren. In het nieuwe stelsel hebben we geen gekozen stadsdeelraad meer. Partijpolitieke belangen spelen geen rol meer. De opdracht van de stadsdeelcommissie is om te luisteren naar de bewoners, om op te halen wat er bij hen speelt. Er zal minder afstand zijn, juist omdat de stadsdeelcommissie minder eigen bevoegdheden heeft.’

Door de ontwapening van de stadsdeelpolitiek krijgen de bewoners meer invloed?

‘Ja. Een voorbeeld: eind 2016 hebben we beslo-

Praktijk voor Reiki & Shiatsu

www.shiatsu-reiki.nl

ten om een nieuwe vorm van bewonersparticipatie uit te gaan proberen. In de Tilanusstraat in Oud-Oost zijn we daarmee begonnen. De inrichting van deze straat was toe aan vernieuwing, zo eens in de 25 jaar is elke straat aan de beurt. In de Tilanusstraat hebben we dat moment vervroegd, het zag er niet goed meer uit. Door loting is een groep bewoners samengesteld en die heeft de opdracht gekregen om varianten voor de inrichting van de straat te ontwerpen. Dat was niet makkelijk. De bewoners kwamen er onderling niet goed uit en dat heeft ertoe geleid dat een deel is afgehaakt. Dat moet de volgende keer anders. Maar goed, de voorstellen zijn er gekomen en er is door de bewoners over gestemd. De respons was voor Amsterdamse begrippen hoog, 45 procent heeft gestemd. Het is nu aan het dagelijks bestuur om het besluit van de bewoners uit te voeren en eventuele obstakels die er zijn, uit de weg te ruimen.'

Zitten er obstakels aan het door de bewoners gekozen voorstel?

'Die zitten eraan. Want de bewoners zijn niet totaal vrij om de straat zo te ontwerpen als zij willen. Er zijn financiële randvoorwaarden, het moet binnen een budget passen, en over zaken als parkeerdruk heeft de centrale stad van alles te zeggen. Het is belangrijk om dat van te voren goed aan de bewoners uit te leggen. Je moet voorkomen dat er een besluit wordt genomen dat in strijd is met die kaders. In dit geval is dat niet gelukt. Het plan van bewoners haalt meer parkeerplaatsen weg dan mag bij deze parkeerdruk in de buurt. Van tevoren hebben we bewoners laten weten dat als ze zouden kiezen voor deze variant, het plan eerst nog langs de wethouder moet gaan voor toestemming. Ik moet dus binnenkort overleggen met de stedelijk wethouder en het wordt nog een flinke klus om hem te overtuigen, maar stadsdeel Oost en de bewoners van de Tilanusstraat ondersteunen deze variant, dus ik zal mijn best moeten doen.'

'Waar komen de fietsenrekken en hoeveel zijn er nodig?'

Zitten de bewoners wel te wachten op participatie?

'Dat is wel mijn ervaring. Dat wil niet zeggen dat het makkelijk is. Een deel van de projectgroep van de Tilanusstraat bijvoorbeeld, voelde zich overstemd door een ander deel van de projectgroep. Iets soortgelijks zie je bijvoorbeeld ook bij de plannen van Waterhart rondom winkelcentrum Brazilië. Het proces zo laten verlopen dat iedereen gehoord wordt en dat er door de bewoners een breed gedragen besluit wordt genomen, is zeker niet makkelijk. We gaan deze projecten ook nog goed evalueren, maar duidelijk is al wel dat een goede gespreksleider, iemand die iedereen aan tafel kan krijgen en houden, heel belangrijk is voor het slagen van deze nieuwe vormen van bewonersparticipatie. Ik denk dat we meer moeten doen om de bewoners te bereiken. Naar mijn gevoel is er toch nog een groot deel dat nog niet betrokken is bij politieke besluitvorming. De zwijgende meerderheid. Het is van belang dat die zich ook gaat uitspreken. En deze nieuwe vormen van bewonersparticipatie helpen ons om hen te bereiken.'

Is de dagelijks bestuurder een uitvoeringsmachine geworden?

'Dat is precies wat we moeten zijn. In Oost hebben we de afgelopen bestuursperiode de beleidsvorming al losgelaten. Daar bedoel ik mee dat wij als verlengd bestuurder niet de taak hebben om beleid te maken, maar dat we ons tot doel hadden gesteld om het bestuursakkoord dat we met elkaar in de hele bestuurscommissie hadden gemaakt, uit te voeren. Dat is eigenlijk heel harmonieus verlopen. We hebben ons aan de afspraken die we met elkaar hadden gemaakt, gehouden. We weten goed wat we aan elkaar hebben, we weten van elkaar wat we belangrijk vinden en we hebben daar rekening mee gehouden. Partijpolitieke verhoudingen die ontwikkelingen tegenhouden, hebben we buiten de deur kunnen houden. Ik vind dat we in Oost minder aan politiek en meer aan democratie doen.'

Hoe gaat het nieuwe door het college benoemde dagelijks bestuur eruit zien?

'Het is mogelijk dat het een afspiegeling vormt van de partijen die in het college terecht komen. Vanuit democratisch oogpunt vind ik dat niet de meest ideale oplossing. Ik vind dat het een afspiegeling moet zijn van de stemverhoudingen in het stadsdeel. Er zullen per stadsdeel drie dagelijks bestuurders zijn. Deze zouden als het aan mij ligt afkomstig moeten zijn uit de drie grootste partijen in het stadsdeel.'

Zien we u terug de komende bestuursperiode?

'Vier jaar is eigenlijk te kort, heb ik gemerkt. Naast inwerken, ben je als bestuurder de eerste tijd nog bezig met het afmaken van lopende plannen. Dat was bijvoorbeeld het geval met het Oosterpark en het evenementenbeleid. En alle dingen die je start, zoals de bewonersparticipatie waar we het over hadden, beginnen pas net te lopen. Die kun je niet afmaken. Dat is erg jammer. Ook vergen sommige onderwerpen een lange adem. Dat is bijvoorbeeld zo met de verkeersstromen in Oost. Heel erg belangrijk voor de bewoners, bereikbaar zijn en blijven. Daar staan we voor een grote opgave, zeker doordat we inmiddels weer behoorlijk groeien als stadsdeel. Zeeburgereiland en IJburg hebben grote problemen op dat gebied. Ik wil graag werken aan oplossingen hiervoor. Ik ben dan ook beschikbaar voor een nieuwe bestuurstermijn.' <

Adverteren in IJopener loont!

IJopener MAGAZINE

Verspreiding huis-aan-huis in Indische Buurt, Oostelijk Havengebied, IJburg en Zeeburgereiland: oplage 25.000.

IJopener ligt op leestafels in lokale café's en wachtkamers. De omlooptijd is lang, minstens twee maanden.

Dankzij hun uitstraling en inhoud blijven ook oudere exemplaren nog lang circuleren.

Een kwestie van waar voor uw geld.

Info: adverteren@ijopener.nl

LENTEKRIEBELS?

20% korting voor IJopener lezers
(en gratis bezorgd)

OBACANA.NL

Gebruik code **LENTE18**

licht en meubels

Javastraat 133 / 141

AMSTERDAM - 020 334 27 35

COFFEE TAKE AWAY ESPRESSO

Openingstijden:
dinsdag - vrijdag van 9 tot 18 uur
zaterdag van 9 tot 16 uur

Sumatrakade 5 1019 BJ Amsterdam
Tel. 020 - 419 38 55

www.hairspray.nl
info@hairspray.nl

Mooie uitstraling, ook na dertig jaar

Een van de inmiddels oudste wooncomplexen in het Oostelijk Havengebied is die in de Architectenbuurt. Met architect Lucien Lafour, die in dit deel van onze wijk huizen ontwierp, maakt de IJopener een wandeling langs zijn schepping. Hij is er nog steeds tevreden over.

TEKST: CORRY ZOLL - FOTO: MARCEL DE CNOCK

Lucien Lafour is een Amsterdamse architect van Surinaamse afkomst. Al op jonge leeftijd begonnen als leerling huisschilder maar daarna opgeleid op de Kunstnijverheidsschool. Na zijn opleiding werkte hij bij bekende architectenbureaus als van Piet Blom, Theo Bosch en Aldo van Eijck. Gezegend was hij met deze leermeesters die hem stimuleerden om verder te studeren en zelf ook architect te worden. Zijn samenwerking met Aldo van Eijck is van grote invloed geweest op zijn carrière en mentaliteit als architect. Hij heeft meerdere ontwerpen in Amsterdam op zijn naam staan. De architectuur van het noordelijk deel van de Architectenbuurt op het voormalige abattoirterrein is van architectenbureau L. Lafour en R. Wijk, zoals zijn kantoor toen heette.

Van haven naar wonen

Na de Tweede Wereldoorlog kon het Oostelijk Havengebied niet meer voldoen aan de eisen van een moderne haven. In de jaren zeventig werd daarom besloten om het gebied een woonfunctie te geven. Midden jaren tachtig begon dit zijn huidige vorm te krijgen. Het eerste uitgevoerde project werd de sociale woningbouw op het aan de Veemarkt grenzende abattoirterrein. De bestaande bebouwing werd gesloopt, met uitzondering van de poortgebouwen in chaletstijl aan weerszijden van de Veelaan, en het gebied werd helemaal

opnieuw verkaveld. Er werd in twee fasen gebouwd. Het huidige Hildo Kropplein heeft aan weerskanten wooncomplexen uit de eerste en de tweede fase. De woningen van de tweede fase zijn van Lafours hand.

Huizen ontwerpen uit respect en liefde voor mensen

Interesse naar de achtergrond van dit stukje Oostelijk Havengebied was de aanleiding om hem te vragen naar zijn keuzes van dertig jaar geleden bij het ontwerp van dit wooncomplex. Het wooncomplex op het abattoirterrein werd hem gegund op basis van eerdere, bijzondere ontwerpen van hem. Hij werd door de gemeente geconfronteerd met een al uitgewerkt plan om in U-vormige blokken te gaan bouwen. Lafour kon zich absoluut niet vinden in dit concept. Uiteindelijk kreeg hij de ruimte om zijn ontwerp uit te voeren met als uitgangspunt dat elke woning optimaal van zon en licht zou kunnen genieten.

Wisselende bouwhoogte

Tijdens een kleine wandeling door de buurt vertelt hij met verve over de keuzes die hij heeft gemaakt voor de belijning van de gebouwen. De keuze voor kleine laagbouwcomplexen heeft hij bewust gedaan om de woonwijk een mooie uitstraling te geven. De gesloten blokken zijn opgebouwd uit grotere en kleinere woonblokjes met een wisselende bouwhoogte en uitspringende elementen. Hierdoor is vanaf de straat, tussen de blokken door, contact mogelijk met de groene binnengebieden. Door het kleur- en materiaalgebruik en door de halfopen verkaveling profiteren de woningen optimaal van de openheid en de bijzondere lichtval die karakteristiek is voor deze locatie aan het water. Het contrast met de woningen die in de eerste fase zijn gebouwd zijn vooral de in het oog lopende hoogteverschillen van de woningdelen op kolommen en de daaraan gekoppelde grotere en bredere toegangen. Zijn uitgangspunt is dat hij voor mensen bouwt en dat iedereen optimaal moet kunnen genieten van zon en licht. De Caraïbische kleuren zijn niet specifiek gebaseerd op zijn Surinaamse afkomst, maar op het gebruik van deze kleuren in vele zonnige oorden.

Markante oude boom

Het is bijna dertig jaar na de oplevering van het door Lucien Lafour ontworpen deel van de Architectenbuurt. Lucien Lafour kan vandaag de dag nog met tevredenheid kijken naar het resultaat. Bijzonder in de wijk is ook de markante oude boom. In het oorspronkelijke plan van de gemeente moest die verdwijnen. Lafour heeft zich sterk gemaakt voor behoud van de boom. Nu staat deze boom nog tussen de complexen van de Jan Boterenbroodstraat en het Hildo Kropplein. ◀

Corry Zoll, gastauteur van de IJopener, woont vanaf 1983 in het Oostelijk Havengebied.

GRATIS Anti inbraak advies
De inbreker is binnen 1 minuut binnen
Zie de film op onze website
3KG.nl
www.3KG.nl
Voor elke klus in en om 't huis
Mobiel (Guus): 06 - 5028.5313

bevoegd docent geeft
gitaarles
- alle leeftijden
- alle stijlen
- klassiek en elektrisch
KNSM-Laan 768
bel voor info
06 24 12 48 85

Lucien Lafour met op de achtergrond een voorbeeld van zijn ontwerp en de oude boom die hij wist te behouden

Driegangenmenu voor een prikke

Na Eetkamer Zuid is nu ook sinds begin januari Eetkamer Oost geopend, in de Indische Buurt. Hier wordt iedere woensdagavond heerlijk gekookt voor en door buurtbewoners. Een wisselend driegangenmenu voor bijna niets, mits u tot de doelgroep behoort.

TEKST: ANNA ZUIDMEER - FOTO: LIESBETH RAHDER

Chef-kok Peter van de Wal, links, aan het werk in de keuken

Het is een grauwe middag als we op zoek gaan naar Eetkamer Oost, dat gevestigd is in Buurthuis Archipel. Dit blijkt een losstaand bakstenen gebouwtje midden op het Makassarplein te zijn, ingeklemd tussen een speeltuin en een voetbalveld om de hoek van het Flevopark. Binnen is een ruime, kleurrijke kamer met hoge ramen. Aan de verschillende tafels zitten groepjes buurtbewoners die zo nu en dan wat aan de bar bestellen. Op een zwarte bank zit een oudere dame op haar telefoon te kijken. In deze ruimte serveert chef-kok Peter van de Wal iedere woensdagavond een heerlijk driegangenmenu voor mensen met niet-aangeboren hersenletsel en ouderen uit de buurt. Er is interesse genoeg: deze avond zijn er al achttien reserveringen. 'Het loopt goed', beaamt Hanneke de Gooijer die kok Peter vanuit Heliomare begeleidt met de opzet van Eetkamer Oost. 'Door Eetkamer Oost iedere woensdagavond te organiseren kunnen mensen structuur in hun week aanbrengen. Dat is fijn voor ouderen en mensen met niet-aangeboren hersenletsel. Wij proberen mensen uit hun sociale isolement te halen en bieden hen de mogelijkheid met lotgenoten in contact te komen.' Door te flyeren proberen zij nog meer mensen uit IJburg en

Eetkamer Oost haalt buurtbewoners uit hun sociale isolement

Watergraafsmeer uit te nodigen ook te komen eten.

Samen eten

Woensdagmiddag verzamelen Peter van de Wal en verschillende vrijwilligers zich om zich voor te bereiden op de gasten die rond half vijf op de stoep staan. De oudere dames zijn hier als vrijwilliger terecht gekomen via de IJopener. In december plaatste Peter een advertentie in het magazine om zijn initiatief voor Eetkamer Oost aan te kondigen. Hierop volgden meteen veel enthousiaste reacties en aanmeldingen om als vrijwilliger mee te komen helpen. Deze avond zijn er vier vrijwilligers aanwezig die onder leiding van Peter helpen met koken en boodschappen doen. Daarnaast zijn zij er ook om de gasten welkom te heten en achteraf te helpen met opruimen. Ook de vrijwilligers die vandaag meehelpen, komen allemaal uit de buurt.

De avonden zijn iedere week hetzelfde ingedeeld: vanaf half vijf beginnen de eerste bezoekers binnen te druppelen en worden zij ontvangen met een drankje. Om half zes wordt het eten opgediend en kunnen de gasten aan tafel, om vervolgens rond half acht weer naar

huis te vertrekken. Peter stelt iedere week een nieuw driegangenmenu samen, waarbij ook rekening wordt gehouden met vegetariërs. 'Het is voor mensen ook leuk om eens wat anders te eten dan de maaltijden in zorginstellingen', aldus de chef. Vanavond staat er een Hollandse klassieker op het menu: hachee met rode kool.

Peter was eigenaar van restaurant Swoel in Haarlem, maar kreeg in 2012 een hersenbloeding. Na een periode van revalidatie en verblijf in een zorginstelling woont hij inmiddels weer zelfstandig en weet ondanks zijn goede gevulde schema tijd te vinden om zich als sociaal ondernemer in te zetten voor buurtbewoners. Hanneke ondersteunt nu nog bij het opstarten en draaiende houden van Eetkamer Oost. Het is de planning dat na een half jaar het project zelfstandig gerund wordt en voor onbepaalde tijd blijft bestaan.

Eenzaamheid tegengaan

Hanneke vertelt dat nu ouderen steeds langer thuis blijven wonen er ook een grotere behoefte ontstaat aan voorzieningen voor deze doelgroep. De gemeente Amsterdam is hier ook mee bezig en draagt er aan bij door subsidies te geven aan projecten als Eetkamer Oost. Om ouderen te ondersteunen wordt er bijvoorbeeld ambulante zorg geboden, maar daarnaast wordt er ook veel aandacht besteed aan het stimuleren van participatie in de samenleving van deze groep. Zo kan voorkomen worden dat mensen met niet-aangeboren hersenletsel of ouderen in de buurt vereenzamen. Eetkamer Oost draagt hieraan bij door iedere week buurtbewoners een lekker diner voor te schotelen, gezellig samen te eten en zo buurtbewoners en lotgenoten met elkaar in contact te brengen. Het project is een waar succes. De gemeente is er zelfs zo enthousiast over dat nu al gesproken wordt over het openen van een derde Eetkamer: in Amsterdam-Noord. <

Iedere woensdagavond vanaf 16.30 uur, reserveren via Hanneke: 0645172873, Makassarplein 1, € 5,50 of € 4,00 met stadspas.

Gastauteur Anna Zuidmeer is een Amsterdamse masterstudent International Development Studies aan de UvA. Ze woont in Watergraafsmeer.

HairReset Amsterdam

Last van:

- een jeukende hoofdhuid?
- een geïrriteerde hoofdhuid?
- haaruitval?
- kale plekken?
- roos?
- schilfers?
- alopecia androgenetica?
- alopecia areata?

Maak een afspraak voor een consult

Levantplein 68 - KNSM-eiland
020-419 32 26
www.hairreset-amsterdam.nl

Gids in je eigen buurt

Vorig jaar gaf Stichting Buurtgids rondleidingen aan nieuwe bewoners van de Indische Buurt. Dit is zo goed bevallen dat er dit jaar ontdekkingsstochten zijn in vier delen van Oost: IJburg, Transvaalbuurt/Oostpoort, Indische Buurt en Cruquiusgebied. Om dit te realiseren wordt gezocht naar bewoners die graag hun passie en kennis over hun buurt willen delen. Tijdens de ontdekkingsstochten van Buurtgids lopen buurtbewoners langs onontdekte parletjes, lokaal betrokken ondernemers en bijzondere buurtinitiatieven. 'Vorig jaar hebben we ongeveer honderd bewoners rondgeleid door de Indische Buurt. De meeste deelnemers woonden er net. Zij hebben veel nieuwe plekken en initiatieven kunnen ontdekken en lieten ons weten ook erg gelukkig te zijn met de nieuwe contacten die zijn ontstaan', aldus Anemarie van der Veen van Buurtgids. De rondleidingen worden gegeven door mensen die de buurt goed kennen en hun enthousiasme over de buurt graag willen delen. Stichting Buurtgids geeft hen korte trainingen en helpt hen bij het samenstellen van een tour, waarna zij zich officieel 'buurtgids' kunnen noemen.

Foto: Doculavie

Wil jij ook buurtgids worden? Aanmelden kan t/m 20 april via: www.buurtgids.nl
Als je wilt deelnemen aan een tour (tussen mei en oktober), kun je je binnenkort via deze zelfde website aanmelden. Deelname is gratis en wordt aangeboden door Stadsdeel Oost. Voorwaarde is wel dat je bewoner bent van de buurt waarin de tour plaatsvindt. <

FESTIVAL BOEKEN DOOR OOST

Op 25, 26 en 27 mei is Oost het toneel van het groots opgezette Festival Boeken door Oost. Op vrijdagavond, zaterdag overdag en zondagmiddag zijn op circa vijftien plekken in Oost literaire activiteiten te bezoeken, waar in Oost wonende schrijvers over hun werk praten en eruit voorlezen. In dit stadsdeel zijn zoveel schrijvers woonachtig dat het wel het literaire centrum van Amsterdam wordt genoemd. De initiatiefnemers van het festival zijn Schrijvers uit Oost, Linnaeus Boekhandel, Babel & Voss Uitgevers en het blad Dwars door de Buurt. Daarnaast participeren Boekhandel Van Pampus, Java Bookshop en Athenaeum Boekhandel Roeterseiland in het literaire pro-

gramma. OBA Linnaeus, OBA Javaplein en het Grafisch Werkcentrum verzorgen ook onderdelen.

Centraal staat een feest op zaterdagavond 26 mei in Studio/K, gepresenteerd door Lidewijde Paris. Zij test de literaire kennis van het publiek met een quiz. Voor verrassende muziek zorgen Mankes en Clemm/Meneer Janssen. Het eerste exemplaar van de nieuwe verhalenbundel *Door Oost* wordt hier uitgereikt, met een rol voor enkele schrijvers uit die bundel. Na twee eerdere verhalenbundels over Oost dragen nu veertien schrijvers een nieuw geschreven verhaal bij, waarin Oost het uitgangspunt vormt. Onder hen bekende namen als Nina Polak, Henna Goudzand Nahar, Auke Kok, Henk Spaan, Alma Mathijssen en Marijke Schermer. Al deze veertien auteurs treden op tijdens het festival en daarnaast nog zo'n vijftien à twintig andere schrijvers. Thema's zijn onder meer literatuur en film, de invloed van sport op de hersenen, linkse idealen, de natuur van Frankendael en de vraag hoe persoonlijk vrouwen zijn in hun literaire werk. Zie voor het programma: www.boekendoor-oost.nl <

27 mei: OHG Loop

De OHG Loop is een traditie geworden als de 'leukste loop in Amsterdam'. Het parcours loopt over de prachtige eilanden van het Oostelijk Havengebied. Op zondag 27 mei starten weer een kinderloop en een 5 en 10 kilometer loop voor volwassenen. Start en finish zijn op het Hildo Kropplein in de Architectenbuurt, waar ook allerlei feestelijke activiteiten plaatsvinden. Inschrijving op de dag zelf is mogelijk, maar online registratie verdient de voorkeur via www.buurtcooperatieohg.nl/ohgloop.

Ter voorbereiding op de loop is een trainingsgroep gevormd, waaraan iedereen gratis kan deelnemen. De training is elke woensdagavond van 19:30 tot 21:00 uur (start 11 april, maar later aanhaken kan ook). De groep staat onder leiding van buurtbewoonster Ingrid, een doorgewinterde hardlooperster die ook les geeft bij atletiekvereniging AV23. Aanmelden kan door een bericht te sturen aan ohgloop@buurtcooperatieohg.nl <

Schaakclub Ludo

Dinsdagen van 15:45 - 17:15 (15:30 deur open) // Start op 11 maart 2018, je kunt ook later aanhaken // Jeugd van 7-12 jaar // Voor iedereen die schaken leuk vindt // Beginners tot gevorderden // Les van ervaren trainers // Onderlinge competitie en bij doorstart na de vakantie deelname aan toernooien.

Schaakclub Ludo is de eerste schaakclub op IJburg. Ludo Cultureel Centrum en de Amsterdamse Schaakbond hebben de club opgericht, samen met ouders. Voor alle scholieren van IJburg. // Contributie tot de zomer is 50 euro, laatste les is op 3 juli. Meer informatie: info@ludocultureelcentrum.nl of bel 061516054 // Ludo is gevestigd op de 4e etage, boven het IJburg College en Sporthal IJburg. // Pampuslaan 1.

Vind rust
verleg je grenzen

De nieuwe 6-weekse cursussen Kennismaken met zenmeditatie beginnen vanaf 18 april op het Paradijsplein (Oostpoort).
Schrijf je in: zen.nl/amsterdam/kennismaken.

Zen.nl
Amsterdam

Omgeving winkelcentrum Brazilië

Op een drukbezochte bewonersavond op 30 oktober 2017 in het Lloyd Hotel sprak een grote groep bewoners zijn ongerustheid uit over de plannen van de initiatiefgroep 'Waterhart IJhaven' voor het verlevendigen van de kades langs de IJhaven, om te beginnen achter winkelcentrum Brazilië. Er volgt een aantal avonden waarin een bewonerswerkgroep plannen en ideeën inventariseert om dit gebied aantrekkelijker te maken voor bewoners.

Maar over welke bewoners hebben we het? Want zo simpel is het niet om het iedereen naar de zin te maken. De initiatiefnemers van Waterhart IJhaven zien wel wat in een boardwalk langs de Veemkade of drijvende tuinen of een parlevinker in het water. De leden van actiecomité 'Houd de IJhaven Open' protesteren hier juist tegen vanwege mogelijke geluidsoverlast. Ook zijn er bewoners die vinden dat het havenkarakter van de Veemkade verdwijnt als het vol komt te staan met bankjes of groen.

Toch is voor een aantal voorstellen wel een brede consensus te vinden: van zonnecollectoren op het dak van het winkelcentrum, het beter inrichten van de pleinen bij het winkelcentrum zodat het daar plezieriger is om te verblijven, tot en met het verplaatsen van het onveilige zebrapad bij de entree van de parkeergarage. En wie kan nu tegen een Oostelijke Handelskade zijn waar de auto slechts te gast is? Met de quick wins – iedereen me eens en haalbaar – gaan ambtenaren meteen aan de slag. Alle andere ideeën worden in de komende maanden nader onderzocht. Wie op de hoogte wil blijven, zie www.amsterdam.nl/oostelijkhavengebied <

Excursies in het Flevopark

Op zondag 15 april om 08.00 uur geeft Auke Jansen van de Vogelwerkgroep Amsterdam een excursie zangvogels in het Flevopark. Nu de bomen nog niet vol in het blad zitten, is de kans groot zingende vogels te zien. Verzamelen voor het Flevoparkbad.

Op zondag 27 mei doen de Vrienden van het Flevopark mee aan de Dag van het Park. Er zijn vier excursies, die allemaal vertrekken vanaf een partytent op het grote grasveld bij het Nieuwe Diep. Om 10 uur geeft Mirjam Niemans een algemene excursie bomen en planten, om 11.30 laat Wouter Wakkie vlinders en libellen zien, om 14.00 uur leidt Bart Voorzanger een excursie over de Joodse Begraafplaats en om 15.30 uur toont Goos van der Sijde een bijzondere bomenroute.

Op zondag 17 juni om 11 uur is er een korstmossenexcursie onder leiding van Henk Timmermans. Het Flevopark is steeds rijker aan korstmossen. Voor het eerst wordt dit bestand nu in kaart gebracht. Verzamelen voor het Flevoparkbad. Voor alle excursies geldt: deelname gratis, opgave niet nodig. Zie ook www.vriendenvanhetflevopark.nl <

Taart eten op het Hokisaplein

De beste manier om een onvergetelijke Koningsdag te hebben is een bezoek aan het Bredewegfestival in de Watergraafsmeer. Een van de leukste pleisterplaatsen is het Hokisaplein op de hoek van de Arntzeniusweg en de Hogeweg. Je kunt er kiezen uit een rijk aanbod aan zelfgebakken taarten, koffie/thee, soep en quiches. Live trekkmuziek geeft het geheel een sfeervol tintje.

Het Hokisaplein brengt elk jaar enkele duizenden euro's op die allemaal naar het goede doel gaan. Dat goede doel is stichting Hokisa die twee kinderkinderhuizen beheert in de township Masiphumelele bij Kaapstad. Deze opvang is gericht op kinderen die ouderloos of ziek zijn als gevolg van hiv/aids. Kom dus taart eten voor het goede doel! Foto: *Mariek Hilhorst* <

Open TuinenToer Indische Buurt

Ben je trots op je tuin? Vind je het leuk je tuin eens te laten zien aan mensen uit de buurt? Doe dan op zondag 1 juli (12.00-17.00 uur) mee aan de eerste Open TuinenToer in de Indische Buurt. Buurtbewoners Rens van der Linden en Dolf Mol organiseren dit: 'Wij willen graag dat meer bewoners samen genieten van de pracht en de afwisseling van de tuinen in de Indische Buurt.' Wie weet raken sommige bezoekers geïnspireerd om iets aan hun tuin te gaan doen. En als ze geen tuin hebben, mogen ze misschien bij een goede buur hun groene vingers inzetten. Zo hopen Rens en Dolf hun bijdrage te leveren, hoe klein ook, aan de biodiversiteit in de Indische Buurt. De mens kan niet zonder natuur, en in deze tijd en omgeving kan de natuur niet zonder de mens. Wil je ook meedoen en je tuin openstellen? Aanmelden kan tot 7 mei bij Rens van der Linden, via tuinentoer@gmail.com of 06-44502785. <

Het geweten van de

Mensen helpen en voor ze klaar staan met raad en daad. Dat is al jarenlang het leven en werk van Neeltje Wiedemeijer. Ze is actief in de Indische Buurt, kent de geschiedenis ervan als geen ander en waarschuwt ervoor dat het door de toenemende gentrificatie geen tweedelingswijk mag worden. ‘De Indische Buurt moet voor gewone mensen blijven.’

TEKST: JOOST VAN DER VAART
FOTO: MARCEL DE CNOCK

Jarenlang woonde ze in de Sumatrastraat, midden in de Indische Buurt, toen nog een echte arbeiderswijk. Ze schreef vlamme artikelen over gemeentelijke sloopplannen, waar ze het helemaal niet mee eens was, in het veelgelezen en nu allang opgeheven buurtblad de Tong-Tong. Ze gaf adviezen aan buurtbewoners door haar baan bij wat destijds Opbouwwerk heette. Zo stond ze gewone mensen bij in de strijd om het bestaan die toen nog, een kwart eeuw en langer geleden, bij vlagen hard en rauw kon zijn.

Nu is ze zelf door het leven getekend: Neeltje Wiedemeijer, 74 jaar en opmerkelijk vitaal; een vrouw die zich nog steeds ouderwets kwaad kan maken om sociaal-maatschappelijke misstanden, om gemeentefunctionarissen die er toch voor de mensen zouden moeten zijn, maar die – nota bene betaald door de gemeenschap – bewoners met bureaucratische middelen danig kunnen dwarsbomen. Zie haar verhalen in de IJopener, over de Kafkai-aanse avonturen van een alleenstaande vrouw op leeftijd, Carla, die een traplift naar de derde verdieping probeert te krijgen. Na jarenlang soebatten, smeken en zelfs een gang naar de rechter is dat begin dit jaar eindelijk gelukt. Maar als het aan de gemeente had gelegen, had Carla nu nog naar haar bovenwoning mogen sjokken.

Geëngageerd journalist

Neeltje Wiedemeijer is opbouwwerker en geëngageerd journalist. Ze is dan wel officieel met pensioen, maar haar werk gaat door. Ze schrijft, ze helpt, ze praat. Hoewel ze na een ruzie met haar bovenbuurman niet meer in de Sumatrastraat woont maar in Nescio's Linnaeushof, is de Indische Buurt haast vanzelfsprekend het gebied gebleven dat haar speciale aandacht heeft. Neeltje is het geweten van de Indische Buurt. Ze kan er mooi en meeslepend over vertellen. Over hoe het was en over hoe de buurt nu is geworden.

Ze is er na haar afstuderen terecht gekomen en vond er ook haar werk.

‘In de Tong-Tong, het buurtblad van Opbouwwerk, zag ik een advertentie. “Talent gezocht,

betalen doet het niet”, was ongeveer de strekking.’ De Tong-Tong, genoemd naar het stuk bamboe waarop ooit de dorpsomroeper in de Indische kampong roffelde als hij nieuws te vertellen had, heeft een belangrijke rol in Neeltje's leven gespeeld. In deze krant schreef ze een aantal van haar geruchtmakendste artikelen. De Tong, zoals het blad door iedereen werd genoemd, is een van de twee voorlopers van de IJopener; de andere is de Kadekrant van het Oostelijk Havengebied. ‘De Tong was

links, uiteraard, en zeer politiek; veel politieker dan wat nu bij buurtbladen gebruikelijk is. Maar zo was die tijd nu eenmaal’, vertelt Neeltje. ‘Vijfentwintig, dertig jaar geleden was iedereen in de Indische Buurt links. Er woonden nog veel echte arbeiders, die allemaal op de PvdA stemden. Ik was ook lid van die partij.’

Berlageblokken

Een van haar wapenfeiten, geregisseerd vanuit de redactie van de Tong-Tong, is het be-

Neeltje Wiedemeijer, al jaren actief als opbouwwerker en journalist in de Indische Buurt

Indische Buurt

houd geweest van de zogenoemde Berlageblokken, een U-vormige groep woningen in de Javastraat ter hoogte van het Javaplein. Ontworpen door de bekende Amsterdamse architect Hein Berlage (1856-1934), die graag zelf iets aan sociale woningbouw wilde doen. Zijn huizen waren bedoeld voor de allerarmsten in de Indische Buurt.

‘De Berlageblokken stonden bekend als het “Fort van Sjakoo”, genoemd naar een beruchte struikrover die ooit Amsterdam onveilig maakte’, zegt Neeltje. ‘In de jaren 80 en 90 begon de boel ernstig te vervallen, na een eerdere renovatie in 1974. Uiteindelijk kwam de gemeente met het arrogante plan om de blokken te slopen. Er moesten koopwoningen voor in de plaats komen. Ik heb toen in de Tong een van verontwaardiging rokend stuk geschreven, tegen de sloop en tegen die koopwoningen. Zo hebben we de buurt gemobiliseerd. Vervolgens begon een groep gerenommeerde architecten zich ermee te bemoeien. Zij wezen op het monumentale karakter van Berlage’s woningen. Er werd gelobbyd tot op het hoogste niveau: de minister zelf. Met als eindresultaat dat de Berlageblokken gered zijn en behouden zijn gebleven’, vertelt Neeltje, die nog steeds innig tevreden is over deze opmerkelijke gang van zaken en haar bemoeienis daarmee.

Gentrificatie in de buurt

Intussen is de Indische Buurt allang geen arbeiderswijk meer. De samenstelling van de bevolking verandert, zoals de hele stad verandert en zich doorlopend probeert aan te passen aan steeds wijzigende omstandigheden. ‘Vroeger was het hier voor 95 procent sociale woningbouw. Dat percentage is in de loop der jaren fors gedaald. Nu is de buurt aan het gentrificeren, met enerzijds peperdure koopwoningen voor jonge mensen met een baan en een goed inkomen, of ouders met geld die huizen voor hun kinderen kunnen kopen. En anderzijds immigranten en oorspronkelijke bewoners zonder geld, vaak ouderen. De Indische Buurt dreigt een tweedelingsbuurt te worden’, waarschuwt Neeltje. ‘Het is een wijk waar nog steeds echte armoede voorkomt, laten we dat niet vergeten.’

‘De Indische Buurt is een wijk waar nog steeds echte armoede voorkomt, laten we dat niet vergeten’

Die tweedeling dateert niet van vandaag of gisteren, maar is rond 1989 in gang gezet. Toen ontstond een feitelijke scheiding tussen politiek en woningbouwverenigingen, een breuk die met name de Partij van de Arbeid – in de grote steden decennialang bepalend op het gebied van volkshuisvesting – heeft moeten bezuren. Immers, door de volkshuisvesting uit handen te geven en grotendeels aan de markt over te laten, hebben de sociaal-democraten een van hun belangrijkste electorale instrumenten teniet gedaan. De sociaal bewogen Neeltje Wiedemeijer heeft die ontwikkeling met lede ogen moeten aanzien. Ze stemt allang

geen PvdA meer. ‘Wim Kok heeft het sociaal-democratische gedachtengoed om zeep geholpen.’ Ze stemt nu op de Socialistische Partij en is daar ook lid van.

Sociale cohesie

Neeltje hoopt dat de Indische Buurt een buurt kan blijven voor gewone mensen. Haar baan als opbouwwerker, jaren geleden, heeft haar geleerd dat sociaal-maatschappelijk werk ook en vooral voor groepen moet gelden, en niet alleen voor individuen. ‘Je moet proberen zoveel mogelijk mensen bij elkaar te brengen. We moeten de sociale cohesie bevorderen. Maar de gemeente heeft de afgelopen jaren juist het tegenovergestelde gedaan. De samenhang in de buurt is langzaam de nek omgedraaid, dat is diep treurig.’

Neeltje Wiedemeijer zou zichzelf niet zijn als ze ook vandaag de dag geen mensen meer

kon helpen. Ze is nog steeds regelmatig te vinden in buurtcentrum De Meevaart (Balistraat 48a), waar ze de problemen van buurtbewoners helpt op te lossen. Ze doet dat invoelend, maar ook met humor. En een dominee met een scherp oordeel en een zwaaiende vinger is ze niet. Lezers van de IJopener, waarvoor ze schrijft en illustreert, weten dat. Haar boodschap is soms hard, maar haar stijl is lichtvoetig en niet moraliserend. Ze houdt niet van zeuren; Neeltje wil iets tot stand brengen. Een traplift voor een oudere bewoner, het behoud van een blok sociale woningen. Geen wonder dat ze een bekende verschijning in de Indische Buurt is geworden. Ze schenkt een glas wijn in en zegt glimlachend: ‘Mensen houden me graag staande als ik door de buurt loop. Mijn wandeling duurt hier altijd langer dan gepland.’

Intussen aan de Oranje-Vrijstaatkade

TEKST: LISA SCHEERDER

De laatste vergadering van de Bestuurscommissie Oost, die op dinsdagavond in de raadszaal aan de Oranje-Vrijstaatkade wordt gehouden, is achter de rug. Bij de deelnemers viel enige weemoed te bespeuren. De meeste van hen zullen namelijk niet terugkeren na de verkiezingen. De IJopener, daarentegen, zal ook na de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen de verikkelingen in wat dan de stadsdeelcommissie zal zijn, voor ons verspreidingsgebied volgen. Voor de liefhebbers is hier een relaas over de laatste vergadering ‘oude stijl’.

Het Flevopark gaat met zijn tijd mee: door het toegenomen aantal bewoners rondom het park, denk aan Cruquius, de Sluisbuurt en het Sciencepark, wordt het gebruik van het Flevopark intensiever. Tijd voor een ‘upgrade’. Er komt een pierenbadje voor de kleintjes. Het door sommige zo gewenste zwemmen in het Nieuwe Diep zit er echter voorlopig nog niet in. Het blijkt dat de oever en bodem vervuild zijn met lood: zwemmen is dus gevaarlijk. Er zal wel een wandelsteiger langs het Nieuwe Diep worden aangelegd, waardoor er lange wandelingen in en rondom het park kunnen worden gemaakt. Door het hele park zullen meer zichtlijnen komen, zodat het Nieuwe Diep meer onderdeel van het park wordt. Tot slot zal er in het Flevopark voortaan jaarlijks nog maar één groot evenement plaatsvinden, in plaats van twee.

Ook bij het participatieproject Waterhart stond de Bestuurscommissie Oost stil. Op de agenda stond een zogenaamd ‘procesvoorstel’. Voor degene die het niet meer precies weten: Waterhart is een van de experimenten van stadsdeel Oost om invulling te geven aan zogeheten ‘participatieve democratie’. De bedoeling is om door ‘co-creatie’, dat wil zeggen de bewoners en ondernemers samen met het stadsdeel, te doen wat belangrijk en nodig is. In dit geval nieuwe plannen maken voor de Veemkade, de IJhaven en winkelcentrum Brazilië.

Deelnemers gaven aan veel geleerd te hebben van dit project; de goede verstaander begrijpt dat er veel moeilijkheden overwonnen moesten worden. Het bleek dat binnen de projectgroep lastig overeenstemming was te krijgen. Ook waren er vragen over de representativiteit. Hoeveel bewoners moeten mee doen om te kunnen zeggen dat er draagvlak is? Voor een aantal zaken is wel overeenstemming bereikt: de pleinen daar meer inrichten als verblijfsgebied, bijvoorbeeld door verplaatsing van de afvalbakken of het planten van een mooie boom. Ook zijn overzichtelijker fietspaden en een veiliger kruispunt bij de ingang van de garage gewenst. Overeenstemming bestond er ook over het behoud van het havenkarakter en de openheid van het water.

Wat andere kwesties betreft, zoals de functie van de Veemkade, het gebruik van het water van de IJhaven of het aantrekkelijker maken van het winkelcentrum Brazilië, was minder snel overeenstemming. Besloten is om deze zaken nader te laten onderzoeken door het stadsdeel.

Ferry schildert liefst zwart-wit

Ferry in zijn atelier bij het Station Muiderpoort

Het atelier van Ferry Reijnders is gehuisvest in een oud gebouw van de NS recht tegenover Station Muiderpoort. Binnen staan en hangen heel veel schilderijen, veel zwart-wit, maar ook kleur is vertegenwoordigd. Ferry schildert figuratief. Er hangen veel naaktschilderijen maar niet alleen, ook portretten, dieren en stadsgezichten.

TEKST: LIDA GEERS - FOTO'S: LIDA GEERS, FERRY REIJNDERS

Tussen alle schilderijen staan een bankje, een fauteuil, een schildersezel en een soort werktafel. Die heeft Ferry Reijnders ooit gemaakt met het oog op cursussen die hij wilde gaan geven. Terwijl er thee wordt gezet, vertelt Ferry dat het niet helemaal duidelijk is hoe lang hij daar nog mag blijven. Hij moet er niet aan denken dat hij zou moeten verhuizen naar een andere locatie. 'Ik heb geen auto, dus het verhuizen van al die schilderijen zal een hele klus worden.' Maar goed, de kunstenaars die in het NS-pand hun onderkomen hebben, hebben een goede verstandhouding met de NS en hopen dat zij er nog lang mogen blijven. De schilderijen die in het atelier aan de muur

hangen en op de grond staan zijn heel divers en soms is het een soort stripverhaal. Ogen-schijnlijk dezelfde afbeelding, maar de figuren erop veranderen qua houding, dat zie je eigenlijk pas in tweede instantie. Opvallend zijn de zwart-wit schilderijen, die bijna op foto's lijken en toch ook weer helemaal niet. Ze zijn geschilderd. Sommige met acryl en sommige met olieverf.

Zoals gezegd, veel naakt. Mooi naakt, met een dromerige uitstraling. De modellen kijken bijna allemaal van je af naar een punt, waarvan de kijker maar moet bedenken wat er te zien is. Op de vraag of die modellen in zijn atelier poseren, antwoordt Ferry: 'Ja, dat is te zeggen, ze komen een paar keer hier. Ik bouw een podium waarop zij dan poseren en dan maak ik heel veel foto's. Die werk ik later uit tot een schilderij. Dat is natuurlijk heel anders dan toen ik op de academie zat, waar de modellen poseerden, terwijl je schilderde. Maar dit gaat ook heel goed. Wat jammer is, is dat naakt niet makkelijk te exposeren is, terwijl het schilderen ervan juist heel leuk is.'

Geen foto's

Zwart-wit schilderijen kom je niet zo heel vaak tegen, en je kunt Ferry niet meer kwetsen dan door te zeggen dat het foto's zijn waarnaar je kijkt. Dat gebeurde tijdens een open atelier-route toen een van de bezoekers nogal bot

zei dat je net zo goed een foto kon ophangen. Ferry is nog steeds bezig los te komen van het fotografische, want een dergelijke opmerking wil hij eigenlijk niet horen. 'Wat het moeilijke aan schilderen is, is dat je de boel moet versimpelen. Helemaal het haar van een model of iemand die je portretteert is moeilijk.'

Wat hij het mooie aan zwart-wit schilderen vindt, is dat je met zwart, wit en grijs heel mooie dieptewerking krijgt. 'Kijk: met name de huid van het model geef je iets stralends door de lichtval op haar huid aan te geven met puur wit.' Hij schildert ook vaak in kleur, soms met acryl- en soms met olieverf. Acrylverf werkt spontaner, vindt hij, olieverf daarentegen werkt weer makkelijker. Daarnaast tekent hij ook heel veel. In de tijd dat hij studeerde aan de Wackers Academie en in de Mensa at, nam hij altijd een dummy mee om mensen te tekenen. Dat deed hij ook in de tram en op straat. Eigenlijk overal waar mensen te vinden waren, tekende Ferry ze. Hij heeft wel duizenden tekeningen gemaakt. 'Ik was altijd een beetje verlegen. Daardoor heb ik heel veel mensen op de rug getekend en leerde vrij snel op een goede manier kapsels tekenen. Al snel overwon ik mijn schroom en tekende mensen van voren en van achteren, naargelang wat het meest interessant was. Eerst in een A6 dummy, daarna A5 en tenslotte op A4. Een A3 formaat vind ik te onhandig en te opvallend.'

Hard gestudeerd

Hij heeft heel veel portretten gemaakt, al of niet in opdracht. Maar ook van zijn ouders. Van zijn vader, die dementerend was, heeft hij voordat hij overleed in één jaar meer dan honderd tekeningen gemaakt. 'Ik zette hem voor de televisie en zette een filmpje van Mister Bean op. Dat vond hij leuk en hij moest ook steeds bij hetzelfde fragment erg hard lachen. Intussen kon ik hem op mijn gemak tekenen. Mijn moeder, die ik bijna dagelijks in de Open Hof bezocht, tekende ik ook heel vaak. Jammer genoeg is zij op 12 maart overleden. Ik heb eigenlijk mijn hele leven getekend, maar kwam pas op latere leeftijd op het idee er ook mijn beroep van te maken.'

Veel naakt! Mooi naakt, met een dromerige uitstraling

Op zijn 37ste besloot hij, nadat hij een aantal inloopteliërs en zomercursussen had gevolgd, naar de opleiding op de Wackers Academie te gaan. Dit is een kunstacademie voor figuratief tekenen, schilderen en beeldhouwen. 'Wat mij toen wel duidelijk werd, is dat je eerst de anatomie van het menselijk lichaam onder de knie moet hebben, wil je figuratief kunnen schilderen en tekenen. Door het boekje Zo leer je tekenen van Tjomme de Vries leerde ik in mijn jeugd al heel goed anatomie tekenen. Als tiener tekende ik die skeletten al na en daar had ik veel voordeel van toen ik later naar de kunstacademie ging. Elk bot en elke rib klopte bij mij. Op de Wackers Academie heb ik veel geleerd. Dat komt doordat ik heel goede leerkrachten had, maar ook doordat ik leergierig was en snel veel wilde leren. Ik had een baan en zat op school. De opleiding duurde vijf jaar, maar ik heb nooit spijt van mijn beslissing gehad. Wat nu een beetje speelt is: hoe breng ik mijn werk aan de man?' <

www.ferryreijnders.exto.nl

Leeuwin, zwart-wit schildering acrylverf 80/100 cm

4 mei gezamenlijk herdenken

De Nationale Dodenherdenking op 4 mei gaat ook in het verspreidingsgebied van de IJopener niet onopgemerkt voorbij, integendeel. Op IJburg worden mensen herdacht die voor anderen persoonsbewijzen vervalsten, in de Indische Buurt gedeporteerde joden.

TEKST: HANSJE GALESLOOT - FOTO'S: NEDERLANDS FOTOMUSEUM EN STICHTING DE HOOP

Herdenking op het Ceramplein in de Indische Buurt

Herdenking IJburg

De dodenherdenking op IJburg in het Ed Pelsterpark (aanvang 19:30 uur) is dit jaar gewijd aan het verzet. Tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben mannen en vrouwen met gevaar voor eigen leven mensen aan een nieuwe identiteit geholpen. Zij vervalsten bestaande persoonsbewijzen en drukten nieuwe. Dit was buitengewoon moeilijk, maar van levensbelang voor allerlei bedreigde bevolkingsgroepen: voor joodse mensen om enige kans te hebben aan deportatie te ontsnappen, voor verzetsstrijders die rondreisden op een valse identiteit, en voor mannen die een oproep hadden gekregen voor werk in Duitsland. Op de foto van Violette Cornelius ziet u een groep bevriende kunstenaars valse identiteitspapieren maken. De ceremonie in het Ed Pelsterpark wordt ingeluid door de IJburgfanfare en het IJburgkoor. Een IJburgtiener draagt een gedicht voor. In korte toespraken worden verzetshelden in herinnering geroepen en hun daden belicht. Na de ceremonie bent u welkom in kerk De Binnenwaai voor koffie/thee en voor het bekijken van foto's en documenten van het verzet.

Herdenking Indische Buurt

In de Indische Buurt is op 4 mei een programma georganiseerd ter herdenking van de weggevoerde joodse inwoners van deze buurt. De herdenkingsdag bestaat uit diverse onderdelen die ook los te bezoeken zijn.

12:30 uur: Ontvangst in Lloyd Hotel met koffie en gebak. Korte lezing over de historische

betekenis van het gebouw voor joodse vluchtelingen, met de mogelijkheid de tentoonstelling te bezoeken.

Bevriende kunstenaars bezig met het vervalsen van identiteitsbewijzen in de Tweede Wereldoorlog

13:15 - 15:00 uur: Wandeling door Indische Buurt langs plekken met een joodse geschiedenis. De wandeling begint bij het Lloyd Hotel, gaat via de Veemarkt met bezoek aan museum Perron Oost naar de Indische Buurt, met bezoek aan Makassarplein (joodse venters) en voormalige synagoge Molukkenstraat. Mogelijk splitsing in meerdere groepen.

15:00 - 16:45 uur: Herdenkingsbijeenkomst voor joodse bewoners van de Indische Buurt. Programma in de Meevaart, Balistraat 48a, met persoonlijke herinneringen van buurtbewoners en nabestaanden. Rabbijn Lody van de Kamp herdenkt de ruim 550 omgekomen joodse buurtbewoners.

17:00 uur: Gezamenlijke maaltijd in de Elthetokerk, Javastraat 118, bereid door Assadaaka. Toespraak Ahmed El Mesri. Onderlinge ontmoeting, gesprek en een drankje. Na de maaltijd vertrekken de aanwezigen gezamenlijk naar het Ceramplein.

19:30 uur: Dodenherdenking bij het monument op het Ceramplein.

Meer informatie bij Rogier Schravendeel, 06-12970258, schravendeel.r@gmail.com.

Via dit adres kunt u zich ook aanmelden voor de gezamenlijke maaltijd, hiervoor is opgave verplicht. De overige programmaonderdelen zijn vrij te bezoeken. <

4 en 5 mei in Oost

Oost kent op 4 mei nog meer herdenkingen. Ook zijn er op 4 en 5 mei Open Joodse Huizen te bezoeken.

Op 5 mei zijn er op diverse plekken vrijheidsmaaltijden. Kijk voor het volledige programma op www.4en5meiamsterdam.nl

In de Molukkenstraat in de Indische Buurt, kort voorbij de Zeeburgerdijk, wordt momenteel hard gewerkt aan de fundering van wat dadelijk 130 sociale huurwoningen moeten zijn. Ze worden ontwikkeld door woningcorporatie De Alliantie samen met Stadsdeel Oost. In de enorme bouwput rijden zandwagens af en aan.

FOTO: KEES HOOGEVEEN

Vrijwilliger: via ViiA

Vrijwilligerscoördinatoren Isabel Sol (l) en Judith van Drie (r) op het nieuwe kantoor van ViiA aan de Beukenweg

ViiA is een uitzendbureau voor vrijwilligers. In heel Oost koppelt ViiA mensen met een hulpvraag aan mensen die willen helpen. Organisaties én buurtbewoners kunnen vacatures plaatsen. Vrijwilligerswerk is booming en ViiA groeit mee. Sinds eind vorig jaar op een nieuwe, eigen plek aan de Beukenweg.

TEKST: SIMONE SLOTBOOM - FOTO: MARCEL DE CNOCK

Directeur Nynke Ypenga verhuisde naar IJburg in een tijd dat er nog weinig sociale voorzieningen waren. Om dit gat te dichten startte ze in 2004 ViiA, wat stond voor: Vrijwillige inzet, informatie en Advies. De informatie- en adviesfunctie droeg ze in 2013, omgevormd tot een Loket Zorg en Samenleven, over aan de gemeente. Het coö-

dinatiepunt vrijwilligers veranderde in 2011 in een uitzendbureau voor vrijwilligers. Drie jaar later bediende ViiA niet alleen de vrijwilligersmarkt op IJburg, maar heel Amsterdam-Oost.

Groeiende vraag

De vraag naar vrijwilligers groeit. Bezuinigin-

gen bij de overheid en een veranderde visie op eigen verantwoordelijkheid, zorg en welzijn dwingen burgers eerst in de directe omgeving te zoeken naar ondersteuning. De overheid helpt alleen daar waar het echt niet anders kan. Ook het aanbod neemt toe. Buurtinitiatieven, buurtplatforms en wijkondernemingen schieten als paddenstoelen uit de grond.

Judith van Drie - vrijwilligerscoördinator ViiA

'Ik ben nu ruim een jaar vrijwilligerscoördinator bij ViiA. Sinds ik hier werk, valt het mij op hoeveel mooie projecten er binnen de eigen buurt zijn opgezet en hoeveel je als buurtbewoners voor elkaar kunt betekenen. Buurtgenoten van jong tot oud stappen binnen om ons aanbod te bekijken. Iedereen kan iets bijdragen en juist in deze tijd is die aandacht voor elkaar belangrijk en waardevol. ViiA kenmerkt zich onder andere door de persoonlijke intake. Tijdens de intake brengen we de kwaliteiten en krachten van een vrijwilliger naar voren. Samen kijken we naar passend vrijwilligerswerk dat daarbij aansluit. Ik vind het geweldig om te zien wanneer een vrijwilliger zelf ook helemaal opbloeit en volkomen op zijn of haar plek zit. Zo ontstaan mooie en duurzame matches tussen vrijwilliger en hulpvrager. We houden altijd een lijntje met de vrijwilliger; zo bellen we na een aantal weken om te vragen hoe de kennismaking op locatie is gegaan. Daarnaast hebben we ook vrijwilligerscoaches die extra ondersteuning bieden of mee denken, mocht de vrijwilliger hier behoefte aan hebben. Doordat we veel samenwerken met allerlei verschillende organisaties en projecten in Oost, zit er voor elke vrijwilliger wel iets bij dat past. Zo had ik onlangs een intake met een introverte jonge vrouw die meer sociale contacten wilde opdoen in haar nieuwe buurt. Ze kan heerlijk koken en wilde dat combineren met vrijwilligerswerk. Ik heb haar voorgesteld aan een kookclub voor vrouwen die de Nederlandse taal willen leren. Ze is enorm enthousiast. Die drempel was uiteindelijk toch niet zo hoog. Ze houdt er nu al veel nieuwe contacten en een nieuwe ervaring aan over. En de vrouwen zijn enorm dankbaar voor de extra hulp die ze biedt.'

Isabel Sol - vrijwilligerscoördinator ViiA

'Ik kwam via een uitzendbureau bij ViiA terecht. De klik was zo goed dat ik hier alweer bijna twee jaar werk. Vooral het opzetten van de nieuwe locatie en het aantrekken van jonger publiek vind ik erg leuk. Wat mij opvalt, is dat echt alle soorten mensen interesse hebben in het doen van vrijwilligerswerk. Voorwaarde is dat je iets aan kunt bieden dat past in hun sociale en werklevens. Door goed te luisteren en te kijken naar wat iemand kan, vinden we eigenlijk altijd wel iets. Zo hebben we mensen die in de top van het bedrijfsleven hebben gewerkt op Europees niveau, en ook jonge mensen die net aan hun carrière beginnen of mensen die al jaren in een burn-out zitten maar rustig weer iets willen opstarten. De leukste matches vind ik, wanneer het echt twee kanten op werkt. Zo loopt er nu een match tussen een hulpvrager, een oudere man die al tijden in de troep leeft na een verhuizing, en een vrijwilliger die graag verft en iets wil doen. Zij hebben ook persoonlijk een klik en het sociale element is voor beiden minstens even belangrijk. Wie vrijwilliger is en wie hulpvrager, vervaagt. Ik ben erg benieuwd of zij, wanneer de klus af is, contact houden. Ik verwacht van wel. Ook samenwerken met andere organisaties is leuk. Zeker wanneer we elkaar kunnen helpen. Zo zoeken wij mensen die buurtgids willen worden. De buurtgidsen kunnen weer vertellen over ViiA en andere sociale initiatieven laten zien, die buurtinitiatieven kunnen dan weer vacatures bij ons uitzetten en wij kunnen weer vrijwilligerswerk aanbieden aan de mensen die meelopen met de buurtgids, enzovoort. Zo help je elkaar écht in plaats van voornamelijk gericht te zijn op eigen belang. Ik vind het mooi dat wij als ViiA netwerken binnen de buurt kunnen versterken.'

Steeds meer bewoners zijn als vrijwilliger actief in hun buurt. De 'dragende' samenleving waarbij burgers meer en meer betrokken raken en de overheid meer en meer terugtreedt, is in opkomst. ViiA past bij deze maatschappelijke en politieke ontwikkeling. Door vraag en aanbod voor heel Oost samen te brengen, stimuleert het uitzendbureau vrijwillige inzet in de diverse buurten.

De 'dragende' samenleving met betrokken burgers en een terugtrekkende overheid is in opkomst

ViiA bemiddelt in allerlei soorten vrijwilligerswerk. Dit kan gaan om vriendschappelijk huisbezoek, begeleiding bij activiteiten, vervoer, klussen, boodschappen doen of administratief werk. Maar ook een vacature voor een redactielid bij *IJopener Magazine* kun je er vinden. Of als bestuurslid bij een vrijwilligersorganisatie of stichting. Niet iedere aanmelding komt in de databank van ViiA terecht. Voorwaarde is dat het werk ook voor de vrijwilliger interessant is. Een verzoek voor iemand die alleen het toilet komt schoonmaken, haalt de selectie bijvoorbeeld niet, knipoogt Nynke.

Op zoek naar talent

ViiA koppelt dus sterke bewoners aan bewoners en organisaties met een hulpvraag. Een goede match levert beide partijen iets op. De een de gewenste hulp en de ander bijvoorbeeld werkervaring, contact met buurtgenoten of gewoon een goed gevoel. Voor de vrijwilligerscoördinatoren van ViiA is een goed inzicht in de vraag aan beide kanten belangrijk. Daarvoor gaan ze op zoek naar de talenten en kracht van zowel de vrijwilliger als de hulpvrager. Hun werk is in dit opzicht anders dan dat van een regulier uitzendbureau. De financiële prikkel ontbreekt en een duurzame match ontstaat alleen als de vraag aan beide kanten gezien én ingevuld wordt.

Asja Brouwer, vrijwilliger bij de VoorleesExpress en bij Home-Start

De huidige trend van zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid neemt voorlopig niet af. Willen we de maatschappij leefbaar houden voor iedereen, dan zal de roep om mantelzorg en vrijwilligerswerk alleen maar toenemen.

Bij ViiA zijn ze daar niet rouwig om. Zowel de medewerkers als de vrijwilligers doen hun werk met enthousiasme en zijn voorlopig niet van plan te stoppen. ✨

www.via.nl

Asja Brouwer - vrijwilliger bij de Voorlees Express en Home-Start

'Ik woon in de Indische buurt en volg een opleiding tot relatiecoach. Verder werk ik als vrijwilliger bij de VoorleesExpress en ben deze maand ook begonnen als vrijwilliger bij Home-Start. Ik ben lang dramadocent geweest en wilde in Amsterdam aan het werk, maar dat bleek lastiger dan ik dacht. Ik probeerde van alles, maar zelfs bij AH werd ik afgewezen. Ik wilde niet de hele dag thuis zitten en besloot mijzelf nuttig te maken. Zo kwam ik op het idee om vrijwilligerswerk te doen. Daar zijn altijd mensen nodig. Mijn schoonzus was bij ViiA binnengestapt om zich als vrijwilliger aan te melden. Dat vond ik zo motiverend dat ik besloot hetzelfde te doen. Ik lees op het moment met twee jonge kinderen die een taalachterstand hebben. De VoorleesExpress organiseert dit. Bij Home-Start hoop ik zo snel mogelijk bij een gezin te beginnen dat ondersteuning nodig heeft. Ik verheug mij hier erg op omdat het heel goed aansluit bij mijn opleiding. Werken als vrijwilliger geeft een goed gevoel. Het is fijn om belangeloos iets voor een ander te betekenen. Verder doe ik veel ervaring op. Toen ik voor het eerst bij mijn voorleeskind ging lezen, was die zo enthousiast dat hij van pure blijdschap vroeg: "Kom je morgen weer?" Het is belangrijk dat er vrijwilligers zijn. Er is zoveel hulp nodig en zonder vrijwilligers zou dit erg ingewikkeld worden. Ik denk dat het de maatschappij goed doet. Als ik een kind een beetje op weg kan helpen met z'n taal heeft hij later betere kansen en kan hij misschien beter zijn weg vinden in de maatschappij. Dat kan alleen maar goed zijn. Hetzelfde geldt voor het begeleiden van een gezin, alleen al een luisterend oor kan verschil maken.'

Renske Pereira - vrijwilliger in een hospice

'Toen ik vanwege ziekte niet kon werken en herstellende was van de behandelingen besloot ik vrijwilligerswerk te gaan doen. Op de ViiA-website stond een vacature die er meteen uitsprong: iemand met liefde voor bloemen gezocht voor een hospice. Na een prettige, persoonlijke intake bij ViiA, begon ik afgelopen december bij ZorgHerberg Oostpoort. Wie ongeneeslijk ziek is en de laatste fase van het leven ingaat, kan ervoor kiezen om hierheen te gaan. Elke vrijdagmiddag breng ik samen met een andere vrijwilliger verse bloemen. Het is fijn om met bloemen te werken, creatief bezig te zijn. Maar het is helemaal fijn om met iets relatief kleins mensen zo blij te maken. Elke keer weer merk ik hoezeer het gewaardeerd wordt: een persoonlijk boeketje, de fleurigheid, iets van kleur en natuur, de aandacht waarmee we het maken en brengen. Soms zijn er speciale momenten van contact, waardevolle gesprekjes, waarbij ik even heel dichtbij iemand mag komen in deze kwetsbare fase in hun leven. Dat vind ik ontroerend en het maakt me dankbaar. De sfeer in de ZorgHerberg is warm, huiselijk, licht. Er wordt ook veel gelachen. Het is intensief maar ook echt een prettige plek, met heel betrokken professionals en vrijwilligers. Door het contact met de gasten van de ZorgHerberg leer ik aandachtiger kijken. Zo bracht ik laatst een boeketje voor naast het bed van een mevrouw. Ze was al erg verzwakt maar attendeerde me op een gele roos. Die vond ze prachtig, stralend. We hebben even samen gezeten en gekeken. Deze mevrouw was zo waardig, zo mooi aanwezig. Ik vond het een bijzonder moment. Zeker in deze tijden van bezuinigingen is vrijwilligerswerk enorm belangrijk. Net zo belangrijk en waardevol als betaald werk.'

FQ FUNERAL QUEST

Een uitvaart die bij u past,
met veel respect voor allen.

Anne-Marie Boogaarts
Telefoon 06 81 81 84 69 (24/7)
Email anne-marie@funeralquest.nl
Adres Bogortuin 93, 1019 PE Amsterdam
Website www.funeralquest.nl

**compaan
counseling**
een persoonlijke aanpak

Praktijk voor stressbehandeling
en psychosociale therapie

- coachen en counsellen met mindfulness
- lichaamsgerichte therapie
- focussen
- homospesifieke hulpverlening

www.stressbehandelingamsterdam.nl
info@stressbehandelingamsterdam.nl

Hélène van Bijnen
JF van Hengelstraat 30
1019 DC Amsterdam
06-40556196

www.kindertherapieamsterdam.nl

Praktijk voor kindtherapie
en ouderbegeleiding

Brigitte van der Linden

Scheepstimmermanstraat 24
1019 WX Amsterdam
06 - 499 169 19

de7 Provincieën
design • bouwkundig ontwerp • uitvoering • bemiddeling o.g.

De specialist voor dakterrassen, rvs leuningen, balustrades, trappen, verbouwingen en dakopbouwen. Wij werken vanaf 'creatief' concept tot en met volledige uitvoering, en bouwen altijd duurzaam.

www.ydesign.nl 020-419 39 38 KNSM laan 867 1019 LK Amsterdam

Voor een soepel lichaam
en innerlijke kracht

**IYENGAR YOGA
Zeeburg**

- Elke dag lessen
- Gecertificeerde leraren
- Verschillende niveaus
- Kinder- en jongerenlessen
- Therapeutische lessen

KNSM-laan 303 • iyengaryogazeeburg.nl
bel voor proefles: 06 - 2547 1615

Steunzender óók van Magazine Uopener

RadioDieperick
PUBLIEKE OMROEP AMSTERDAM

Elke vrijdag van 12.00 - 14.00 uur
uw radio in groot Amsterdam
103.3 kabel/FM 106.8

Ook via salto.nl "Kunst, Cultuur en Politiek"

Niet alleen Uopener, maar ook u
kunt op de radio. Idee?
radiodieperick@upcmail.nl

KENNISMARKT Oost

Speciaal voor vrijwilligers en mantelzorgers
zijn er (gratis) cursussen en workshops.

start maandag 16 april & 23 april (2x)

HOSPITALITY TRAINING *gratis*
Wil je jezelf professioneel ontwikkelen in de horeca?

dinsdag 8 mei

**TRAINING SIGNALERINGSWIJZER
PSYCHOSOCIALE PROBLEMATIEK** *gratis*
Hoe herken je psychosociale problemen en hoe maak je deze
bespreekbaar?

maandag 14 mei

WEGWIJS BINNEN WIJKZORG *gratis*
Wat je als vrijwilliger wil weten over zorg en ondersteuning
in de wijk

start woensdag 16 mei (5x)

DE KRACHT VAN ANDERS COMMUNICEREN *gratis*
Inspirerende cursus voor omgaan met dementie

maandag 4 juni

ROLSTOEL ROLLEN DOE JE ZO! *gratis*
Leer meer en ga direct aan de slag

Laat je kennis groeien! Kijk op de website Kennismarkt Oost
voor het actuele aanbod en meld je direct aan:
<http://oost.kennismarkt.amsterdam>

Ijopener gaat graag op visite bij koren, fanfares en bandjes. We luisteren en zingen een partijtje mee. Buurvrouw en ik wonen nog niet zo lang in Amsterdam, we houden van zingen en willen ook meer mensen leren

kennen. Zingen in een koor ligt dan voor de hand. Maar wat zoeken we in een koor? Mooi repertoire, leuke mensen, niet te ver fietsen en biertje na afloop.

Licht klassiek en goede sfeer

TEKST: HANNIE RAAFF - FOTO: ARJEN POORTMAN

Anders dan ik heeft buurvrouw een ruime zangervaring. Toen ze nog in het hoge noorden woonde, zong ze in het Toonkunstkoor. In Amsterdam bleken de klassieke koren geen sopranen nodig te hebben. Gelukkig vond ze Koor aan 't IJ.

Koor aan 't IJ zingt klassieke muziek uit de 16e, 17e en 18e eeuw. Romantisch werk. Het ligt prettig in het gehoor en je kan je voorstellen dat deze liedjes eens door de oude adel gezongen werden, of in de herbergen waar grote kannen wijn rondgingen.

Ik fiets met buurvrouw naar het Gamelanhuis aan de Veemkade, waar de koffie en thee al klaarstaan. Om 20 uur begint de repetitie. Eerst worden spieren en stemmen losgemaakt. Daarna begint het serieuze werk. Nieuwelingen krijgen een plek naast hulpvaardige, ervaren koorleden.

Vierstemmig

Het eerste lied dat gezongen wordt heet Down by the Sally Gardens. Oef, dat valt me niet mee. Bij het koor Zeeburg Zingt waar ik eerder op bezoek ging, kon ik meteen uit volle borst liedjes van Jules de Korte meezingen, maar dit is andere koek. Het lied wordt vierstemmig gezongen en ik vind dat het prachtig klinkt. Maar dirigent Marja Oldenhave zegt dat het beter kan. De i's en de e's mogen minder scherp klin-

ken en dat derde zinnetje moeten we zachter zingen. Als het lied voor de derde keer wordt ingezet, heb ik de melodie min of meer te pakken. Af en toe wijst de dirigent een paar leden aan die naar voren komen om een couplet alleen te zingen, of met z'n vieren. Ze vinden het nog leuk ook.

Oefenen met computer

Dit koor wil goed zingen en heeft daar wat voor over. Regelmatig een uitvoering. Een paar keer per jaar een avond zangtraining om de techniek te verbeteren. Er zijn leden, zoals buurvrouw, die veel ervaring hebben. Daarnaast zijn er onervaren zangers zoals ik. Die moeten er wel flink aan trekken en thuis oefenen, met behulp van een computerprogramma. De computer zingt jouw partij stukje bij beetje voor en jij zingt het na. Als dat lukt, schakelt het programma de andere partijen in en is het net alsof het koor in je huiskamer zingt. Zo krijg je zelfvertrouwen en alle waardering van je medezangers! Na de repetitie vraag ik de meest ervaren koorleden of ze niet liever een Groot Werk zouden zingen, een requiem van Fauré of de Mattheus Passion. Even is er die aarzeling. 'Misschien wel, maar de sfeer is hier geweldig', is hun antwoord. En nu op naar het biertje. <

Koor aan 't IJ repeteert iedere dinsdagavond van 20-22 uur. Kosten zijn € 30,00 per maand incl. koffie en thee.

In de vakantieperiode betaal je niets.

Zie voor meer informatie www.kooraanhetij.nl

Nu in de boekhandel

Elders rust

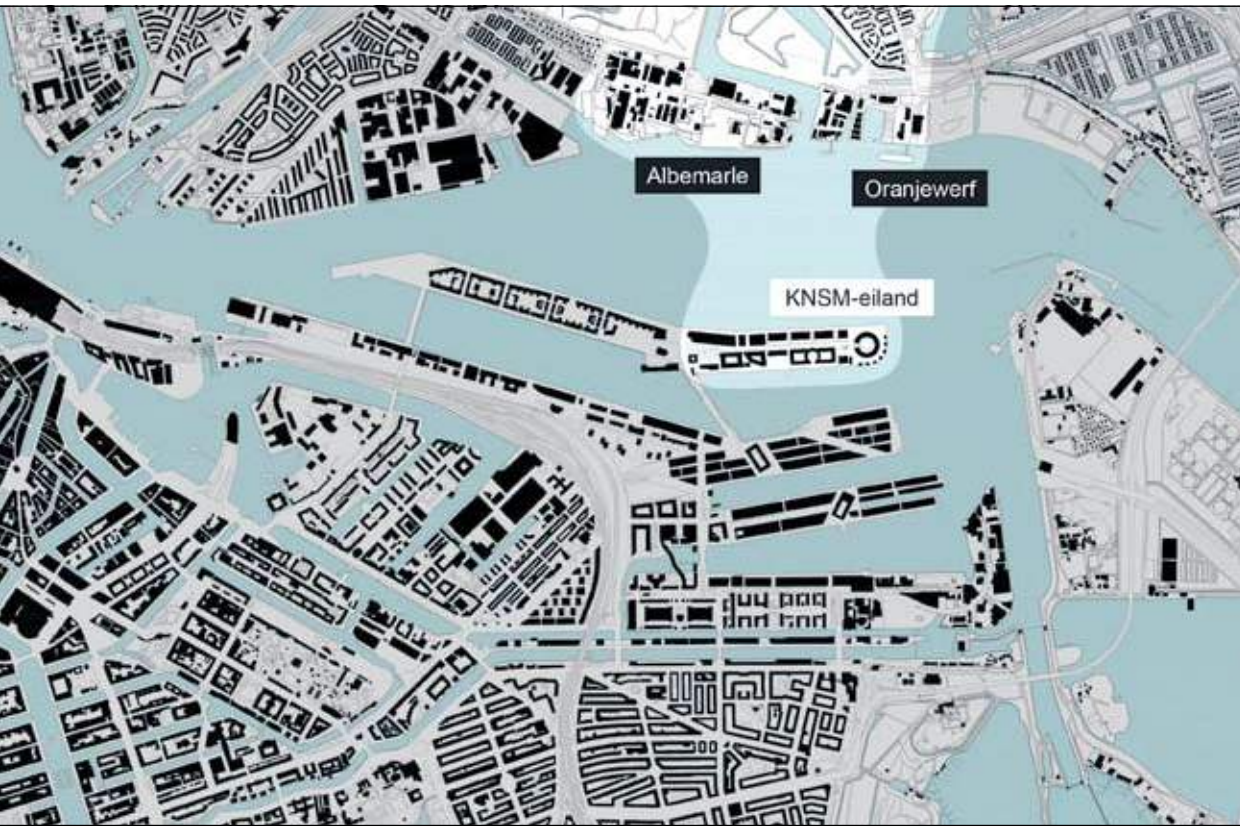
Nceeltje van Pel

Verrassend beeldende beschrijvingen van een veranderend Waterland

www.uitgeverijderepubliek.nl

Sigrid van Essel, de wolkenfabriek en de Oranjewerf

Van beeldend kunstenaar Sigrid van Essel, bekend door haar teken- en schilderwerk van de IJ-oevers, is eens gezegd dat ze de blik van een stedenbouwkundige heeft. In het derde deel van een serie artikelen namens het Borneo Architectuur Centrum komt in deze aflevering Van Essel aan het woord. En we gaan nader in op de markante chemische fabriek Albemarle aan het IJ, ook wel de wolkenfabriek genoemd.

TEKST: ADRI DOORNEVELD - ILLUSTRATIES: SIGRID VAN ESSEL - KAARTJE: PAUL OUWERKERK

Dagelijks gaat Sigrid van Essel van haar huis op de Levantkade met het Oostveer naar haar atelier in de Zamenhofstraat in Noord. Daar heeft zij een prachtig uitzicht over het IJ, het Java- en KNSM-eiland. Een uitzicht dat vaak dient als onderwerp voor haar schilderijen en tekeningen. Ook kijkt ze uit op de scheepshelling van de voormalige werf Verschuren en het bedrijfsterrein van Albemarle.

Waarom heb je voor je atelier deze plek gekozen?

Van Essel: 'Ik kwam min of meer toevallig hier terecht. Na mijn studie in Groningen zocht ik een betaalbaar atelier in Amsterdam. Een vriend verkocht schildersruimten aan de Zamenhofstraat en heeft me het gebouw binnengeloodst. Ik was me toen niet bewust dat er zo'n groot verschil gemaakt werd tussen Amsterdam en Amsterdam-Noord. Het was toen, in 1997, een afgelegen stuk Amsterdam, met bijzondere bedrijfjes. Mede door de komst van het Oostveer zijn we nu makkelijk bereikbaar vanuit het Oostelijk Havengebied. Voor beide kanten een positieve ontwikkeling.'

Heeft de keuze van je atelier op een bedrijfsterrein invloed op je werk?

'Het eerste wat ik hier deed was "uit mijn raam schilderen". Ik had direct zicht op een groot Oekraïens schip dat van 1996 tot 1998 voor het Java-eiland aan de ketting lag. De mix van andere creatievelingen, autogarages, industrieel ontwerpers, staalbewerkers en sieradenmakers vind ik een verademing en we maken ook gebruik van elkaar. Zo vind er op een natuurlijke manier kruisbestuiving plaats. En goed om te weten: De Zamenhofstraat is geen broedplaats.' (Een broedplaats krijgt subsidie en er gelden eisen om er een werkplaats te huren - Red.).

'Dankzij de privéverhuurders houden we deze laatste rafelrand in stand. Ik heb in 20 jaar het Oostelijk Havengebied voltooid zien worden, de nieuwbouw op het Oosterdokseiland zien ontstaan, Shell aan de Noordelijke IJ-oever zien verdwijnen en het Overhoeks zien transformeren tot woongebied. Door mijn opdrachten ben ik me gaan concentreren op het documenteren van deze stadsontwikkeling. Bouwputten, damwanden, buizenstelsels en woningblokken in aanbouw behoren tot de onderwerpen die ik goed bestudeerd heb

en heel systematisch vastleg in vaak langgerekte panorama's.'

Je kijkt uit op Albemarle. Is die fabriek een inspiratiebron voor je?

'Ik heb de fabriek al van uit verschillende perspectieven getekend. In opdracht van toen nog Azko-Nobel heb ik een portret gemaakt van het interieur ervan. Ik werd gevraagd om grote ketels, die door drie verdiepingen heen gingen, in beeld te brengen. Dat is een schilderij in olieverf op doek geworden en hangt nu in een van de kantoren. De fabriek heeft van buiten een spannende contour. Binnen is het high tech van de hoogste orde. Opmerkelijk: door de thermiek verzamelen zich in de zomermaanden tegen schemering, altijd zwermen vogels rond de fabriekspijpen.'

Stel dat Albemarle zou vertrekken en het fabrieksterrein verandert in woon-werkgebied, welke elementen zouden dan volgens jou niet mogen verdwijnen?

'Allereerst kijk ik er niet naar uit dat de fabriek vertrekt. Het is altijd een soort beschermheer geweest van het Zamenhofsterrein. Daarnaast is het net als de Oranjewerf nog een stukje Noordelijke IJ-oever dat verwijst naar de grootchalige industrie uit het verleden. Ik ben gefascineerd door de spannende aspecten ervan, zoals buisverbindingen, de fabriek als levend organisme dat dag en nacht ademt, werkt, geluiden produceert en in veranderend licht zich telkens anders voordoet. 's Nachts lijkt het een neergedaald ruimteschip. Ik zou wensen, als hij toch eens verdwijnt, dat er een aantal silo's blijft staan, als sculptuur. Ook de drie pijpen, omgeven door een houten constructie waar dagelijks waterdamp uit komt, zouden behou-

Panorama van Albemarle's katalysatorenfabriek, ook wel de Wolkenfabriek genoemd

den moeten blijven. Wat de Zamenhofstraat betreft, moeten de historische gebouwen blijven en natuurlijk de scheepshelling van Verschuren. Daar kunnen theatervoorstellingen en openluchtconcerten gehouden worden.'

Is het positief, al die veranderingen op de Noordelijke IJ-oever?

'Ik begrijp dat er behoefte is aan woonruimte. Ik ben het alleen vaak niet eens met de manier waarop de plannen voor zoveel mogelijk woningen doorgezet worden. Zie het Hamerkwartier: de bedoeling is dat er de komende jaren 6500 woningen gebouwd worden. Dat is een enorme dichtheid. Überhaupt zou er een integrale visie moeten zijn voor de ontwikkeling van de hele IJ-oever. Nu dreigen er steeds losse stukjes ontwikkeld te worden. Onderlinge samenhang ontbreekt.'

'Bouwputten, damwanden, buizenstelsels en woningblokken in aanbouw leg ik systematisch vast in vaak langgerekte panorama's'

Wat weet je over de ontwikkeling van de meer oostwaarts gelegen Oranjewerf?

'Laatst hadden we een gesprek met Paul Heering, van Heren 2, gebiedsontwikkelaar en eigenaar van het terrein waar de Oranjewerf ligt. Vast staat dat de Oranjewerf tot 2023 operationeel blijft. De ontwikkelaar is gecharmeerd van de term 'drijvende stad'. Het plan beschrijft ook een belangrijke karaktereigenschap van het gebied: het is een schakel tussen groen, water en oud-Noord, zoals het Purmerplein. De bedoeling is om de functies op het Purmerplein – als winkelplein – en de toekomstige functie van een woongebied met vertier aan elkaar te koppelen en van elkaar te laten profiteren. Het gaat om een natuurlijke verbinding tussen deze gebieden. Daarnaast zien ze de ligging ook als onderdeel van een driehoeksverbinding tussen Zeeburgereiland, Oostelijk Havengebied en Noord, die door infrastructuur beter met elkaar verbonden kunnen worden. In de nabije toekomst kunnen deelgebieden op de Oranjewerf al een functie hebben als "placemaker" tussen en op de nu aanwezige containers, een plek (place) die het nieuwe gebied onder de aandacht van de Amsterdamer brengt, een veelbepoofd recept.

Denk aan Kaap Kot, Blijburg, Roest, Plek en andere rafelrandjes in de Amsterdam. En dan volgens Paul Heering om het droogdok en de scheepshelling te behouden en daarop spannende architectuur te ontwerpen. Dat klinkt als muziek in m'n oren, als de plannen echt doorgaan. Hoewel, voor mij hoeft de Oranjewerf helemaal niet te verdwijnen.'

Hoe Ketjen Albemarle werd

Om terug te komen op Albemarle: wat weten we over de historie van dit bedrijf? Veel Amsterdammers, met name in Noord, noemen het de wolkenfabriek. De geschiedenis ervan begon zo: een zekere Adrianus Kofoed begon in 1805 een kruidenwinkel in de Warmoesstraat die in 1818 overging naar Gerardus Ketjen. Deze drogist en apotheker werd in 1835 benaderd door Jacobus Jarman en Bruno Tideman om de productie van zwavelzuur te beginnen. Zwavelzuur of vitrioololie, gebruikt bij het verven van zwart laken, kwam tot dan uit Frankrijk. De fabriek werd gevestigd in een voormalige kopersmelterij aan de Trapjesschans in wat nu de Marnixstraat is. In 1880 moest het bedrijf verhuizen. Door lekkende platinaketels was de Stadsschouwburg regelmatig in zwavelnevelen gehuld. Na de stadsuitbreiding werd Ketjen gedwongen een nieuwe plek te zoeken. De tweede verhuizing bracht het bedrijf in 1900 naar de Noordelijke IJ-oever, geen keuze van Ketjen zelf. Ze hadden zelf grond in Velsen op het oog. Maar Amsterdam zag de fabriek, die voor flinke inkomsten zorgde, liever niet verdwijnen. Het stadsbestuur liet Velsen weten dat Ketjen 'een vieze stinkfabriek' was, die je maar beter niet in je gemeente kon hebben. Waarna de stad aan Ketjen een stuk grond op de huidige locatie aan het IJ ter beschikking stelde. In dit hoekje zou Amsterdam geen last hebben van de stank: de westenwind zou alle restanten wegwaaien. In 1916 werd tevens een zoutzuurfabriek gebouwd. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd dit zuur gebruikt voor de productie van springstoffen. In 1937 werd de zwavelzuurfabriek uitgebreid, en werden nieuwe fabrieken gebouwd voor de productie van chemische producten. In 1953 werd samen met Cyanamid een katalysatorfabriek gebouwd voor de olie-industrie. Tussen 1948 en 1955 zijn verschillende gebouwen ontworpen door oud-stadsbouwmeester Ben Merkelbach en Piet Elling. Zoals het laboratorium, de kantine, de portiersloge en de bulkopslagloods met de zaagtandbovenlichten. De katalysatorenfabriek uit 1956 is van de hand van Jan Verster. In 1962 fuseerde Ketjen

tot Koninklijke Zout Ketjen, dat door verdere fusies later Akzo-Nobel is geworden. De fabriek zorgde in Noord voor overlast, door de uitstoot van roet- en stofdeeltjes. Wetenschappelijk onderzoek uit 1971 bevestigde dat. Albemarle Catalysts Company nam in 2004 de katalysatorfabrieken over. Albemarle produceert uitsluitend katalysatoren voor de petrochemische industrie en wordt als een schone fabriek gezien. ◀

Adri Doorneveld heeft een bedrijf dat rondleidingen geeft in Amsterdam-Noord.

www.adriaa.nl - info@adriaa.nl

Sigrid van Essel, Zamenhofstraat 150, unit 314

www.sigridvanessel.nl - info@sigridvanessel.nl

BAC: Centrum voor moderne architectuur en stedenbouw van het Oostelijk Havengebied

Het BAC heeft een vaste tentoonstelling over de ontwikkeling van het Oostelijk Havengebied en wisselende tentoonstellingen. Er worden rondleidingen verzorgd door architecten uit de buurt en er zijn boeken en unieke publicaties te koop. Er is een lezingenprogramma.

Vanaf CS Bus 46 richting Borneo eiland, eindhalte

R.J.H. Fortuynplein 4
1019 WL Amsterdam
eva@bouwstudiolukkien.nl
06-50 83 82 93
www.bac-amsterdam.nl

Vergaderruimte te huur

Voor vergaderingen en borrels
€ 100,- per avond of middag
incl. btw en gratis koffie en thee

De Brug

TEKST:
CORRIE RIKKERS

Daar is Zij, de Brug, de fiets- en voetgangersverbinding van de Valentijnkade naar het Science Park. De tranen springen mij in de ogen als ik haar naam lees op de vier hoeken van de brug. MARIA SKLODOWSKA CURIE, beter bekend als Madame Curie, de tweevoudige Nobelprijs winnares. Uitvindster van het polonium en het radium. Samen met haar man Pierre Curie, het beroemdste wetenschappelijk paar.

Ik kreeg haar biografie, geschreven door haar dochter Eve, op mijn veertiende verjaardag. Het jaar daarvoor had ik nog een babypop gevraagd met echte babykleertjes, die mijn moeder had gebreid. Dit boek was mijn overgang van kind naar jong volwassene. Jarenlang heeft het op mijn nachtkastje gelegen. Elke avond las ik er een stukje uit. Het was mijn inspiratiebron en zorgde ervoor dat ik ondanks mijn werksmilieu op latere leeftijd toch ging studeren.

Madame Curie had andere obstakels. In Polen waren de Russen de baas en aan de universiteit van Warschau mochten geen vrouwen studeren. De Sorbonne in Parijs, dat was de droom van de zussen Bronia en Maria. Daarvoor ontbrak echter het geld. Maria bedacht toen het plan dat zij elkaar financieel zouden helpen. Eerst zou zij geld verdienen voor Bronia en daarna zou Bronia haar helpen. Zo vertrok Bronia naar Parijs en was Maria jarenlang een eenzame gouvernante op het platteland. Als 24-jarige, 8 jaar na haar gymnasiumdiploma, zat Maria in de collegezaal van de Sorbonne. De rest is geschiedenis.

Onlangs ontdekte ik dat er nog een studente was, voor wie Madame Curie een inspiratiebron is geweest. Mileva Maric, geboren in Servië, was de enige vrouw die in Zürich natuurkunde studeerde. Haar jaargenoot was Albert Einstein. Mileva had een hogere score bij het toelatingsexamen dan Albert. Toch kreeg zij geen eindexamen. Haar schriftelijke examen was beter dan van al haar mannelijke medestudenten. Echter bij het mondeling examen gaf de professor 11 punten aan zijn 4 mannelijke studenten en haar maar 5. Zij trouwde met Einstein en via hem ontmoette zij Madame Curie, haar grote voorbeeld.

Maria Sklodowska Curie, hopelijk ben je ook in de toekomst voor vele jonge vrouwen DE BRUG. <

Het riool baart drie koningen

Met hun robuuste architectuur zijn ze markant aanwezig op Zeeburgereiland. De drie silo's van de voormalige Rioolwaterzuivering Oost krijgen een nieuwe bestemming. En ze worden bijna tweemaal zo hoog.

TEKST: HANSJE GALESLOOT - FOTO: TANK

Slopen was 'uit nostalgisch oogpunt' geen optie, vond de gemeente. Daarvoor is de aanwezigheid van de silo's te beeldbepalend. Een prijsvraag bracht onlangs duidelijkheid over de toekomst van de betonnen kolossen. De gemeente kreeg veertig hypercreatieve inzendingen binnen, variërend van een enorme escaperoom tot een chocoladezwembad. Jaren geleden was al eens het ontwerp voor een speels Annie M.G. Schmidt Huis geselecteerd, maar door de crisis van 2008 kwam dit niet van de grond. Nu ligt er een geheel nieuw plan met volgens de bedenkers een mix van publieke en commerciële functies.

Vermaak

In het winnende consortium is Brouwerij 't IJ de opvallendste participant, naast een architectenbureau, een bouwbedrijf en een investeerder. De huidige vestiging van de Brouwerij naast molen De Gooyer loopt als een tierelier, toeristenbussen rijden af en aan. Nu komt er een tweede brouwerijcafé in een van de silo's. De namen van andere uitbaters zijn nog niet bekendgemaakt. Wel is een programma opgesteld met de beoogde functies: een kinderspeelvoorziening, wellness, eventspace en eenkamerhotel, foodlab, horeca, kantoorruimtes en drie openbare dakterrassen. Vermaak lijkt dus een centrale rol te gaan spelen, terwijl het eerdere Annie M.G. Schmidt Huis nog was gedacht als culturele spil van het eiland (met onder meer een theater, bioscoop en museale ruimtes).

Stopflessen

Het nieuwe plan is genoemd naar de Drie Koningen uit het kerstverhaal: Caspar, Melchior en Balthasar. Het opvallendste aan het ontwerp is de extra laag die op de silo's komt. Bovenop de huidige 23 meter beton komt een houten opbouw van 15 meter (zie artist impression). Volgens architect Menno Kooistra is bewust gekozen voor die verschillende materialen. Hoewel het gebouw slechts uit de jaren 1980 dateert, kan het toch gelden als een van de weinige historische overblijfsels op Zeeburgereiland. Het was dus zaak het industriële karakter te respecteren. De 'betonlook' blijft volgens de architect in stand door de keuze voor een niet naadloos aansluitende houten opbouw. Eerst komt bovenop elke silo een publiek tussendeck en dan volgt de opbouw als een soort dop in een stopfles.

Volgens het van enthousiasme blakende juryrapport is het 'een héél ambitieus plan. De verschillende functies zorgen ervoor dat er altijd wel iets leuks van je gading bij is, overdag of 's avonds, voor jong én oud. Dáár wil je zijn. De silo's zijn tot indrukwekkende iconen gemaakt, zonder afbreuk te doen aan de rauwheid van de bestaande silo's.' Eerst moeten de plannen nu verder worden uitgewerkt. Naar verwachting is de nieuwe invulling in 2020 gerealiseerd. Hopelijk wordt ook ruimte gelaten voor niet-commerciële buurtgerichte functies, waarbij de buurt nog met suggesties kan komen. <

Santoshi, trouwe bezorgster op IJburg

Peggy Wilting, die de ploeg IJopenerbezorgers aanstuurt op IJburg, had ons gevraagd eens iets over Santoshi Riemsma te schrijven. En zo geschiedde. Santoshi, op 24 maart 21 geworden, is zo een mens van wie je wel een heleboel in je ploeg wilt hebben, vindt Peggy.

TEKST EN FOTO: LIDA GEERS

Santoshi komt uit India en was zes jaar toen ze geadopteerd werd door Maaïke Riemsma. Zij is een heel open en vriendelijke jonge vrouw, qua leeftijd moeilijk in te schatten, die het rondbrengen van de IJopener erg leuk vindt. Zij vertelt dat zij grote stapels rondbrengt in de achterste wijk van IJburg, de buurt rond het Theo van Goghpark. Hoeveel dat er precies zijn weet ze niet, maar wel héél veel. Bij navraag bij Peggy blijken het er duizend te zijn, dus héél veel. Santoshi vertelt dat zij daar wel drie dagdelen mee bezig is. Naast

Vijf keer per jaar worden door haar duizend IJopeners rondgebracht

de IJopener brengt ze ook nog tien keer per jaar de flyer van Theater Vrijburcht rond. Omdat het vrij ingewikkeld is de IJopener in zulke grote hoeveelheden mee te nemen naar de wijk waar ze verspreid moeten worden, brengt haar moeder de bladen met de auto, legt ze daar neer. Santoshi zorgt voor de rest. 'Ik doe geen IJopener in de bus waar een Nee sticker op zit, dat mag niet', vertelt zij reso-

luut. Waarschijnlijk is de onlangs ingevoerde methode van de gemeente Amsterdam, waarbij deze stickers niet meer van toepassing zijn, nog niet doorgevoerd. Dat komt nog wel. Op de vraag of het veel brievenbussen boven elkaar zijn, of ook in verschillende huizen, blijkt dat ze én in flats én in eengezinswoningen de IJopener bezorgt.

Andere wijk

Peggy vertelt dat Santoshi in de wijk heel herkenbaar is. Zij heeft een speciaal hoodschappenkarretje om de IJopeners in mee te nemen en heeft altijd een koptelefoon op. 'Zij is heel betrouwbaar en doet haar werk secuur. Zij loopt altijd hetzelfde rondje in haar wijk en heeft er zichtbaar plezier in.' Santoshi vertelt dat ze dit werk al twee jaar doet en het voornameste: als alles klaar is, krijgt ze van Peggy haar geld. En dat is toch ook niet te versmaden. 'Als het lekker weer is ga ik op pad, als het regent doe ik het een dagje later.' Op de vraag of ze nog plannen heeft, vertelt Santoshi, dat ze Peggy gevraagd heeft de wijk in de buurt van haar huis te mogen doen. Dat is makkelijker, vindt ze. Dan hoeft haar moeder de IJopeners niet meer met de auto te brengen en daar valt wat voor te zeggen. Peggy is het daar mee eens, dus zal dat eerstdaags geregeld worden.

Groot avontuur

Maar er gaat iets veel groters gebeuren, waarover Santoshi niet uitgepraat raakt. Vijf dagen na ons interview zal ze met haar moeder drie en een halve week naar India gaan. Eerst naar Dharamsala en daarna naar Mumbai. Voor deze reis organiseerden Santoshi en haar moeder een groot feest om geld in te zamelen voor India. 'In Dharamsala gaan we geld brengen voor de vluchtelingen en in Mumbai gaan we geld brengen naar het kindertehuis waar ik als baby'tje ook heb gewoond. En...ik vier daar ook mijn verjaardag!' Een spannend avontuur, waar veel over te vertellen valt. 'Weet je hoe warm het daar is?' Nee, dat wist ik niet. Ze laat haar telefoon zien: '32 graden.' En dat terwijl we door het raam een dun laagje ijs op het water en wat sneeuw zien liggen. <

ETEN UIT ANDERMANS KEUKEN

Turkse pizza aan het Javaplein

TEKST: DYLAN HULKENBERG - FOTO: MARCEL DE CNOCK

Sinds 1995 zit op de hoek van het Javaplein en de Javastraat snackbar Saray. Toen destijds de bakkerij werd overgenomen was het plan nog helemaal niet een snackbar te worden. Aanvankelijk was het aanbod namelijk traditioneel Turks banket en daarnaast kon je ook een Turkse pizza kopen. Al snel werd echter de rij voor de pizza's langer dan die voor het banket en kwam er verandering in de zaak.

Het aanbod snacks werd uitgebreid; voor het banket was steeds minder plaats. Inmiddels is het een vaste plek geworden voor veel buurtbewoners van jong tot oud en alle mogelijke culturen. Een plek waar de bouwvakkers naast de

mannen in pak staan te wachten op hun eten. Een plek waar klanten als kind al kwamen en als volwassenen nog altijd hetzelfde bestellen. De vraag naar hun specialiteit bleek lastig. Kapsalon, Turkse pizza's of broodjes döner verkopen er allemaal even goed en de twee klanten naast mij waren het ook niet met elkaar eens wat nou precies het beste was. Wel waren ze het erover eens dat het allemaal lekker is. Ik ben echter wel achter de specialiteit gekomen: dit is nog altijd een bakker, die dagelijks het brood voor elk gerecht zelf bakt. Ook het banket is niet helemaal verdwenen. Je kan jezelf na een maaltijd nog even trakteren op een stukje zelf gemaakte baklava. <

Saray, Javaplein 18, Indische Buurt.
Elke dag open van 10.00 uur tot 20.00 uur.
In het weekend en in de zomer tot 22.00 uur.

Bianca van Dillen: eigenzinnige danseres

Het huis op twee hoog in de Niasstraat, met die gezellige erker, is al lang afgebroken. Net als het gebouwtje waar ze haar danscarrière begon. Veel is veranderd in de Indische Buurt, maar als ze haar ogen dichtdoet, is Bianca van Dillen, een van de pioniers van de postmoderne dans in Nederland, zo weer terug in die tijd.

TEKST: TINEKE KALK
FOTO: MARCEL DE CNOCK

Het is een ervaring die haar leven zal veranderen. Alleen weet ze dat dan nog niet. Het is 1951 en ze is nog geen vijf jaar als ze aan de hand van haar moeder het houten gebouwtje met de groen geschilderde Zaanse planken, het Flevo clubhuis op de Zeeburgerdijk, binnengaat. Straks zal ze voor het eerst dansles krijgen, maar nu zijn er nog geen andere kinderen of dansdocente te zien. Ergens in het gebouw hoort het kind muziek. Ze laat de hand van haar moeder los en rent naar het lokaal waar de klanken vandaan komen. Daar zit een jonge conservatoriumstudent achter de vleugel de etudes van Heller in te studeren; niet de meest opwindende muziek, maar voor de kleine Bianca pure magie. Later zal ze er als choreografe op staan dat haar balletten op live muziek uitgevoerd worden.

Een witte buurt nog

Van haar jeugd in de Indische Buurt herinnert zij zich de speeltuin en een korfbalveld, haar kleuterschool in de Madurastraat en de 8e Montessorischool op de Zeeburgerdijk. Even verderop kom je bij het abattoir waar Wimpe, haar buurjongen, werkt. Als hij in zijn bebloede overall thuiskomt, ruikt het hele huis naar bloed. Het is het voor-aardgas tijdperk en Bianca haalt samen met haar moeder kolen bij de kolenboer. Tenminste als er genoeg geld is, want anders moet er genoeg genomen worden met geperst kolengruis, eierkolen genaamd.

De Indische Buurt is nog een overwegend witte buurt met hier en daar een kleurtje in de vorm van wat Indonesiërs en Chinezen. De meisjes in de buurt luisteren naar namen als Annie, Corrie, Trees of Lies. Ze is de enige in de hele buurt die Bianca heet. Haar vader heeft haar die naam gegeven. In de oorlog was hij opgepakt en naar Duitsland afgevoerd om voor de Duitsers te werken in een Arbeitslager bij Hannover. Met de sigaretten die haar moeder hem opstuurde, stapte haar vader naar de Italiaanse kok om zijn karige rantsoen aan te vullen. 'Niente' was meestal het antwoord. Als er al iets was te ruilen dan betrof het 'Nera', bruin brood. Bij hoge uitzondering luidde het antwoord 'Bianca'.

Etudes van Heller

Bianca blijft enig kind en dat is misschien maar goed ook. Haar moeder heeft haar handen vol aan de overactieve peuter. Alles moet beklommen worden, overal wordt omheen ge-

en daarna weer de zaal door racen tot stokstijf stil staan als de student even ophoudt met spelen. Het uur daarna moet ze in het gareel: diagonaal leren lopen, in positie staan en de armen langzaam uitstrekken en dan rond het hoofd houden. Al snel gaat Bianca op zaterdag met mevrouw Zwager mee naar haar lessen op het Wittenburger eiland.

Geen dwang

Behalve dat ze een onstuitbare energie heeft, is het al vroeg duidelijk dat Bianca weet wat ze wel of niet wil. Zo'n tule danspakje dat de andere meisjes dragen, lijkt haar niets. Ze ontwerpt haar eigen danspakje, van dun Brabants bont katoen met spaghetti bandjes, heel onpraktisch, met plooiën van voren en van achteren. Haar ouders sputteren niet tegen en ze proberen haar ook niet op andere gedachten te brengen. Na zijn kampervaringen heeft haar vader besloten dat hij zijn Bianca zo vrij mogelijk wil opvoeden: dwang is uit den boze.

*De enige in de hele Indische Buurt die Bianca heette:
danseres Bianca van Dillen*

Haar moeder denkt er al net zo over. Hoewel Bianca niet de lenigheid heeft van sommige Indonesische meisjes valt ze toch op. Op haar zevende introduceert mevrouw Zwager haar bij mevrouw Hans Snoek. Zij is in die jaren een begrip: ze heeft naast het Scapino Ballet ook de Scapino Dansschool voor kinderen van 6 tot 10 jaar opgericht. Zij beseft dat je het dansmateriaal, het lichaam, al jong moet trainen.

Als kind danste ik in Brabants bont in plaats van tule

Bij mevrouw Snoek maakt Bianca kennis met de spiegel. Voor het eerst ziet zij haar eigen bewegingen. Een groot verschil met de lessen van mevrouw Zwager is ook dat alle leerlingen hier in formatie staan: ieder kind heeft zijn eigen cirkel. Het voelt alsof je op je eentje staat en Bianca mist haar maatjes. Gelukkig is mevrouw Snoek niet alleen een begenadigd dansdocente, maar ook een goede pedagoge. De laatste tien minuten van de les mogen de kinderen zelf doen wat ze willen en kan Bianca contact met de andere kinderen maken. Het volgen van lessen op de Scapino Dans Academie is duur, maar Bianca's moeder betaalt trouw aan het begin van elke maand alle lessen. Tenminste dat denkt Bianca, totdat ze later hoort dat haar moeder alleen de eerste les van de maand hoeft te betalen.

New York here I come!

In 1962 behoort Bianca tot de eerste lichte leerlingen van het IVKO, de middelbare school voor Individueel Voortgezet Kunstzinnig Onderwijs, opgericht door diezelfde mevrouw Snoek. Hier komt zij voor het eerst in contact met een saxofonist en sluit zij zich onmiddellijk aan bij een muziekclubje. De docenten van de Scapino Dans Academie, Eleo Pomare – door hem maakt zij kennis met Afrikaanse dans – en mevrouw Winkler van dansexpressie – vage opdrachten als 'groen nadoen' zijn niet zo aan haar besteed – komen naar de school toe om les te geven.

Op negentienjarige leeftijd krijgt Bianca een contract als danseres bij het Scapino Ballet. Toch voelt ze dat ze daar niet echt op haar plaats is. Ze is geen typisch klassieke balletdanseres. Op een dag stapt ze naar directrice mevrouw Snoek en deelt haar mee dat ze ontslag neemt. Ze wil naar Amerika, naar New York, het mekka van de postmoderne dans. Mevrouw Snoek werpt haar een vernietigende blik toe, maar Bianca geeft geen sjoeg. Na een korte stilte deelt mevrouw Snoek haar op bitse toon: 'Ik betaal je contract door, maar dan wil ik wel dat je uitgebreid verslag doet van wat je daar gezien en gedaan hebt.'

Vijf jaar lang verblijft Bianca de ene helft van het jaar in New York, waar ze workshops en lessen volgt van dansgrootheden als Merce Cunningham, Viola Faber en Norman Walker; de andere helft van de tijd geeft ze les in moderne dans op de dansacademies van Enschede, Tilburg, Rotterdam en Amsterdam. Het zal het begin zijn van een carrière als postmodern choreografe (zie kader). <

Dans en andere kunstvormen

Bianca van Dillen is een van de pioniers van de postmoderne dans in Nederland, een richting waarbij de dans een relatie aangaat met andere kunstvormen zoals beeldende kunst en video. In 1977 is zij een van de oprichtsters van Dansproductie. 'Ik heb destijds gestaan op die k in de naam, die voor mij stond voor een bepaalde tijdgeest', een collectief werkverband van moderne dansers en choreografen. In eerste instantie bestaat het danscollectief enkel uit vrouwen. Onder de choreografen die stukken hebben gemaakt voor Dansproductie behoren bekende namen als Hans van Manen, Beppie Blankert en Truus Bronkhorst.

Van 1983 tot 1992, het jaar dat Dansproductie wordt opgeheven, is Van Dillen artistiek leiderster van het collectief. Daarna richt zij Stamina op, een centrum voor onderzoek, educatie en artistieke projecten op het gebied van dans en technologie. In totaal heeft Van Dillen meer dan vijftig choreografieën op haar naam staan. Haar bekendste stuk, Vermiljoen, op muziek van Steve Reich, dient in 2014 als inspiratiebron voor 5:ECHO, een stuk van choreografe Nicole Beutler. Andere bekende stukken van haar hand zijn Dances, op speciaal voor dit stuk gecomponeerde muziek van Louis Andriessen en Sacre op de muziek van de Sacre du Printemps van Igor Stravinsky. En natuurlijk, zoals alle muziek bij haar choreografieën, live gespeeld door twee pianisten.

Verlaag de energierekening met de gratis energiedisplay bij de slimme meter

250 Amsterdammers kunnen een jaar lang gratis een energiedisplay uitproberen. Deze energiedisplay haalt de meter letterlijk uit de kast. Je kunt de display in huis op een plek zetten, waar je vaak langs komt en er gemakkelijk op kunt kijken. Omdat je direct op de display ziet wat het energieverbruik is van je huishouden en of je binnen je budget blijft, kan je 5 tot 10 procent besparen op je energierekening.

Doe je mee? Inschrijven kan op www.wooninfo.nl/energiedisplay

Bij aanmelding doe je mee aan de pilot en geef je toestemming dat voor maximaal 1,5 jaar het energieverbruik van je huishouden uitgelezen wordt voor wetenschappelijk onderzoek naar energiebesparing. Privacy is hierbij uiteraard gewaarborgd, de datadeling loopt niet via internet en blijft buiten bereik van derde partijen, zoals energieleveranciers.

Meer informatie is te vinden op www.wooninfo.nl/energiedisplay

Direct aanmelden is ook daar mogelijk.

De Energiedisplay is een project van !WOON i.s.m. een aantal bewonersorganisaties, gemeenten, woningcorporaties en een energieloket.

Contactpersoon bij !WOON:

Ingrid Houtepen, programmaleider Energie, i.houtepen@wooninfo.nl

Artikel 2.

Huurverhoging

Eind april worden de meeste huurverhogingsbrieven weer verstuurd. De huurverhoging, die in de meeste gevallen per 1 juli ingaat, ligt dit jaar op max. 3,9% voor huishoudinkomens tot € 41.056,00 of op 5,4% voor de inkomens daarboven. Om deze laatste huurverhoging te kunnen vragen moet de verhuurder een verklaring meezenden van de Belastingdienst met daarop een indicatie van het huishoudinkomen. Daarbij wordt 2016 als peiljaar gehanteerd. Zowel corporaties als particuliere verhuurders kunnen deze gegevens opvragen. Huurt u een kamer, woonwagen of woonwagendstandplaats? Dan mag de huur hooguit 2,9% omhoog. Als u AOW krijgt of uw huishouden uit 4 personen of meer bestaat kan sowieso niet meer gevraagd worden dan 3,9%.

Naast de wettelijke regeling zijn er in Amsterdam aanvullende regelingen bedacht, zowel door de gemeente als door de verschillende corporaties. Als u hier meer informatie over wilt of u wilt hulp bij het maken van bezwaar, kom dan voor 1 juli met alle relevante stukken naar ons spreekuur, elke maandag van 18.30 tot 20.00 uur en elke woensdag van 9.00 tot 12.00 uur aan de 2e Boerhaavestraat 46-H, of elke maandag tussen 9.30 en 11.00 uur aan de IJburglaan 727. Als u alleen kort advies of informatie wilt kan bellen en mailen ook, op 020-5230150 of met oost@wooninfo.nl.

Geen traplift maar verhuizen

TEKST EN ILLUSTRATIE: NEELTJE WIEDEMEIJER

Op 14 maart 2016 was er een zitting in de rechtbank aan de Parnassusweg over het al dan niet toekennen van een traplift aan de familie El Bakali. De IJopener besteedde er eerder aandacht aan. Meneer El Bakali mist een onderbeen, zit in een rolstoel. Maar het WMO-loket had de aanvraag afgewezen; vandaar de rechtszaak.

Een jonge meisjesrechter zit de zaak voor. En natuurlijk was daar de jurist van de gemeente met het bekende verhuisprimaat. Maar zoals bekend: er zijn bijzonder weinig zogeheten rolstoeltoegankelijke woningen in Amsterdam. De familie El Bakali heeft de eigen woning op drie hoog zelf aangepast, er zijn geen drempels meer in het huis, alles is toegankelijk gemaakt voor meneer El Bakali. De fysiotherapeut heeft advies gegeven. De kinderen hebben meegewerkt om het voor vader zo aangenaam mogelijk te maken.

De gemeentejurist is onverbiddeijk. Daar komt-ie weer: verhuisprimaat. De El Bakali's maken duidelijk dat ze in hoge mate afhankelijk zijn van familieleden en burens, die veel

in. Mevrouw El Bakali roept: Als de gemeente de traplift aanlegt, betalen we zelf de deuropener wel. De rechter waarschuwt haar: U moet uw kruit niet te vroeg verschieten! En dan komt in maart 2017 (echt waar, een jaar later) de uitspraak. Daarin staat dat het verzoek wederom is afgewezen omdat, ten eerste: de woning niet rolstoeltoegankelijk is. Hoezo, heeft niemand geluisterd? Ten tweede: De familie El Bakali zou gezegd hebben dat ze de lift naar de tweede en derde verdieping zelf wel zouden betalen. Waarvan zouden ze dat in hemelsnaam moeten doen? De automatische deuropener zou ze al in de schulden werken.

Het afgelopen jaar is meneer El Bakali achteruitgegaan. Hij heeft een ontsteking aan de voet, gevaarlijk voor een zware diabetespatiënt. En Mevrouw El Bakali staat een hartoperatie te wachten. Opschieten dus met het hoger beroep. <

hand- en spandiensten verlenen. Mevrouw El Bakali is ook verre van gezond, ze heeft reuma.

Ze kan een beroep doen op haar moeder die vlakbij woont, als ze even niet in staat is om te koken bijvoorbeeld. En dan zou er ook nog een automatische deuropener nodig zijn, brengt de gemeentejurist

gelderland artifort leolux montis pastoe spectrum stokke/variër gispens 412

jan van beek
EIGENTIJD S WONEN

beukenplein 23 amsterdam 020 6656310 www.janvanbeek.nl

AMSTERDAM PRINT SERVICE

THE PHOTO FACTORY

professionals in print

Je eigen shirt supersnel klaar

Kom met je eigen idee of ontwerp of laat je door onze designs inspireren!

U vindt ons vlak bij winkelcentrum Brazilië, bereikbaar met tram 26, gratis parkeren onder de AH. C. van Eesterenlaan 15, Amsterdam, 020 - 419 7200 www.thephotofactory.nl, winkel@thephotofactory.nl

VERF SIKKENS FLEXA LAMINAAT PARKET HOUT LIJSTEN

DOE HET ZELF ALLES OP MAAT WITTENBURG

KASTEN OP MAAT met schuifdeuren
Dealer van:
RAFFITO - MW kasten - WEDEKA wandkasten
Erkend SIKKENS specialist - FLEXA dealer

Hout - Plaatmateriaal - Vloeren - Zonwering
Unieke OP MAAT ZAAG kwaliteit

Kom eens langs bij **DOE HET ZELF WITTENBURG**
www.doehetzelfwittenburg.nl
Wittenburgergracht 103-113 - Tel. 020 622 40 85

SANITAIR - OP MAAT ZAGEN - LEVERING AN HUIS - BOSCH

MEUBELBESLAG - DEUREN - ZONWERING - ZONWESCHERMEN
GEREDSCHAPPEN - SLEUTELS - SCHUIFWANDEN - KASTEN

Bij inlevering van deze coupon 10% korting op schuifdeuren

BOEKEN

Geniet van de Amsterdamse natuur

Niet alleen de stad is populair, maar ook de natuur in de stad. Boeken als *De wilde stad, ongeziene natuur*, *De eetbare Stad*, *de gids voor wildplukkers* en *Praktijkboek planten- en tuinfotografie* laten je nog beter naar die natuur kijken.

TEKST: TINEKE KALK

‘**W**at is natuur nog in dit land’ vroeg dichter J.C. Bloem zich af in zijn beroemdste gedicht *de Dapperstraat* (1945). ‘Een stukje bos, ter grootte van een krant, Een heuvel met wat villaatjes ertegen’ was zijn dichtelijk antwoord. Nee, dan had hij toch maar liever ‘de grauwe, stedelijke wegen, De in kaden vastgeklonken waterkant’.

Langs die Amsterdamse wegen en kades heeft fotograaf Frans Lemmens twee jaar lang gezwoven met als resultaat het prachtige fotoboek *De wilde stad, ongeziene natuur* met unieke foto’s, zoals die prachtig gekleurde ijsvogel die gezeten op de kop van een stenen vogel een vis in zijn bek heeft, die jonge torenvalk die een braakbal uitspuugt of de meeuw die een patatje pikt uit een puntzak.

Gierzwaluwen

Straten, tunnels, waterwegen en gebouwen van baksteen maken Amsterdam voor dieren net zo geschikt en aantrekkelijk als een oerbos of nieuwe wildernis. Net zoals de aanwezigheid van voedselresten en de diversiteit aan verschillende soorten leefgebieden: van het Amsterdamse Bos, de parken, de moerassen met riet en wilgen, de wateren met zoet en brak water tot en met onze huizen die voor gierzwaluwen en mussen als gebergte functioneren.

In negen korte begeleidende hoofdstukken vertellen stadsecologen Remco Daalder en Geert Timmermans dat ratten gek zijn op stopverf vanwege de lijnolie die erin zit, dat de halsparkiet het liefst in grote groepen slaapt waardoor hij makkelijk te tellen is en dat Amsterdam niet alleen favoriet is bij expats, maar ook bij de blauwe reigers die hier het liefst broeden. Met dat gezeur over de duif – het best aangepaste stadsdier – moet het trouwens maar eens uit zijn. Niet door afschot of roofvogels wordt dit dier het meest bedreigd, maar door de steriele stad, een stad met hermetisch gesloten nieuwbouw, zonder ruimte voor vogels, een stad zonder rafelranden.

Eetbare natuur

‘Alles is veel voor wie niet veel verwacht. De stad houdt zijn wonderen verborgen’, zo hield dichter J.C. Bloem andere stedelingen voor. En dat geldt al helemaal voor de eetbare natuur die in de stad te vinden is. In *De eetbare stad*

lees je dat de zaadjes van de iep, zo doodgewoon in Amsterdam dat hij je niet meer opvalt, niet alleen lekker in de lentesalade smaken maar dat ze ook een lustopwekkend effect hebben. Met de wetenschap dat je van de Japanse knoop heerlijke siroop kunt maken, kijk je toch weer heel anders aan tegen deze onuitroeibare indringer. En voordat je je ergert aan hopen puin, bedenk dan dat de spiesmelde die hierop gedijt je een heerlijke pesto op je ciabatta oplevert. Bewoners van IJburg kunnen natuurlijk op hazen en konijnen gaan jagen of op de Amerikaanse rivierkreeft. Elk seizoen, ook de winter, verschaft de Amsterdamse natuur je wel een maaltje. Tegelijkertijd moet er genoeg overblijven voor de dieren. Wel waarschuwen de auteurs voor giftige planten en raden aan om de app van de Gifwijzer te installeren.

Op je rug fotograferen

Wie zelf een fotografisch oog wil ontwikkelen voor de natuur, kan dat natuurlijk leren. In het *Praktijkboek planten- en tuinfotografie* krijg je daarvoor handige tips. Compositie is een van de belangrijke onderwerpen: de natuur ligt zelden pasklaar geordend klaar om er een mooi plaatje van te maken. En hoe kader je een foto in? Dichter J.C. Bloem schreef niet voor niets over ‘wolken, nooit zo schoon dan als ze, omrand door zolderramen, langs de lucht bewegen’. ‘Ga eens op je rug liggen en fotografeer omhoog, adviseer de auteurs van dit boek, want ‘zo lijkt een bloemenveld boven je uit te tornen en creëer je een geheel ander effect.’

Juist in de stad, zo is de strekking van het gedicht van J.C. Bloem en de drie boeken, kun je de natuur intensief beleven en je plotseling domweg gelukkig voelen. <

Frans Lemmens:
De wilde stad, ongeziene natuur
Uitgeverij: Bas Lubberhuizen,
Amsterdam, 2018
ISBN 9789059375000 - 192 pagina's / € 29,99

Ellen Mookhoek, Geert Timmermans, Anneke Blok: **De eetbare stad,**
Gids voor wildplukkers met recepten
Uitgeverij: Bas Lubberhuizen,
Amsterdam, 2017
ISBN: 9789059374782 - 160 pagina's / € 19,99

Caroline Piek, Hans Clauzing: **Praktijkboek**
planten- en tuinfotografie
Uitgeverij: Pixfactory,
Nijkerk, 2017 (of webshop.birdpix.nl)
ISBN 9789079588183 - 179 pagina's / € 27,90

BOEKHANDEL van Pampus

Een eigenzinnige winkel met een groot aanbod literatuur en kinderboeken. Daarnaast vindt u er veel over filosofie, yoga, poëzie en natuurlijk de geschiedenis van het Oostelijk Havengebied; verder Art House dvd's, yoga-hulpmiddelen, een OV-chipkaart oplader en prettige zitjes voor een goede koffie of thee.

KNSM-laan 303 | 020-419 30 23 | open van dinsdag t/m zondag | info@boekhandelvanpampus.nl

Klimaatverandering tussen IJ en IJburg

Bijna dagelijks worden we geconfronteerd met berichten over de gevolgen van klimaatverandering in de vorm van smeltende poolkappen, extreem weer, droogte en overstromingen. In hoeverre is het mogelijk de gevolgen te beschrijven op de kleine schaal van het verspreidingsgebied van IJopener?

TEKST: CORRY ZOLL
FOTO: MARCEL DE CNOCK

Er wordt in Nederland door de overheid en de waterschappen geïnvesteerd in onderzoek en toepassingen als verbreding van de dijken. Dit artikel probeert een kort beeld te schetsen van de mogelijke klimaatbedreigingen in ons woongebied. Overstromingen zijn in onze omgeving eeuwenlang een bedreiging geweest. Zo is het Nieuwe Diep bij het Flevopark nog het resultaat van overstromingen van de Zuiderzee in de dertiende en de vijftiende eeuw. Door een doorbraak van de Zuiderzee door de Diemerzeedijk in 1422 ontstond het meer. In 1651 bij de Sint-Pieters-

vloed was er een nieuwe doorbraak. Een deel van wat nu het Flevopark en de Indische buurt is, overstroomde vanuit het Nieuwe Diep. Wij voelen ons nu rijk met al dat water om ons heen. Maar hoe veilig kunnen wij ons blijven voelen in tijden van klimaatverandering en extreme weersveranderingen? Wat zijn op korte en langere termijn bedreigingen voor het houden van droge voeten en een veilige woonomgeving? Jeroen Aerts, hoogleraar Water & Climate Risk bij het Instituut voor Milieuvraagstukken van de Vrije Universiteit en zelf bewoner van IJburg, schetst een beeld van risico's waarop het land zich moet voorbereiden. Volgens hem is er voor ons leefgebied zeker niet meer een directe dreiging zoals in het verleden van de Zuider- en de Noordzee. Het stelsel van zeekeringen en dijken vormt in ons land een goede beveiliging. Het blijft echter nodig om mogelijke zwakke plekken in de beveiliging tegen wateroverlast in de gaten te houden.

Afwatering

De afgelopen jaren zijn er vaker zomers geweest waarin door extreme zware en langdurige regenbuien kelders onderliepen en het rioolsysteem niet berekend bleek te zijn op het verwerken van grote hoeveelheden regenwater. Het moet een continu aandachtspunt zijn voor de inrichting van de openbare ruimte, zoals het bouwen van ondergrondse garages. Water wil nu eenmaal altijd naar het laagste

punt stromen. Op basis van ervaringen als de gevolgen van een gesprongen waterleiding in de kelder van het VUmc in 2015, moeten locatie-voorschriften geformuleerd worden om een instelling minder kwetsbaar te maken. Het ziekenhuis moest geëvacueerd worden. Bij bouwafspraken in de stad is de afwatering van hemelwater een belangrijk aandachtspunt. Bewoners met een tuin worden bijvoorbeeld aangemoedigd om af te zien van volledige betegeling. Ook wordt in de stad tussen de tramrails – waar dit mogelijk is – gras ingezaaid om regenwater tijdelijk op te vangen in de bodem, en zo het riool minder te belasten tijdens een regenbui. Op grotere schaal wordt rond het IJsselmeer en langs de rivieren veel geïnvesteerd in onderhoud en controle van de dijken. Het is uniek in de wereld dat de Nederlandse bevolking, middels de waterschapsbelasting, bijdraagt aan deze voorzieningen.

Waterpeil IJsselmeer

Het waterpeil in het IJsselmeer wordt gereguleerd. Zo wordt overtollig water (bijvoorbeeld het inkomende water van de IJssel en Rijn) bij eb gespuid in de Waddenzee via sluizen bij Den Oever en Kornwerderzand. De waterstand in het IJsselmeer heeft een zomer- en een winterpeil. Momenteel wordt het zomerpeil op 0,20 m onder NAP gehouden en het winterpeil op 0,40 m onder NAP.

Door klimaatverandering krijgen we naast meer natte perioden ook vaker droogte in de zomer

In het Markermeer worden deze waterpeilen op hetzelfde niveau gehouden. Het op peil houden van de waterhoogten verloopt via het IJsselmeer. In de toekomst zal het Markermeer een belangrijke functie moeten krijgen in de drinkwatervoorziening, omdat door klimaatverandering naast meer natte perioden ook vaker droogte zal optreden in de zomer. Een voorproefje hiervan hebben we in de droge zomer van 2003 meegemaakt, toen het gemaal Zeeburg IJsselmeerwater naar het Westland heeft gepompt.

Naar verwachting zal in de toekomst de hoeveelheid water die op de Waddenzee geloosd wordt, verdubbelen. Gebaseerd op de te verwachten gevolgen van klimaatverandering, wordt er rekening mee gehouden dat het peil van de Waddenzee 30 cm hoger wordt dan dat van het IJsselmeer. Op welke manier in de toekomst de gevolgen van klimaatverandering uiteindelijk hun beslag zullen krijgen, is moeilijk voor te stellen. Maar ook hier geldt: een gewaarschuwd mens telt voor twee. ◀

Gastauteur Corry Zoll is werkzaam als management assistent bij het Instituut voor Milieuvraagstukken op de Vrije Universiteit. Ze woont in het Oostelijk Havengebied.

Gras tussen de rails van tramlijn 10 voor tijdelijke opvang van regenwater

Floris Kappeyne Trio

Op 17 maart vond de zevende editie van Jazzfest Amsterdam plaats. Voorheen in het najaar, maar sinds dit jaar in de lente. Het festival met als thuisbasis Studio/K en StayOkay aan het Timorplein, probeert een huiskamersfeer neer te zetten met een mix van Jazz in de breedste zin van het woord. Jazz, world, latin en improvisatie.

Jazzfest groeit uit zijn jazzje

TEKST EN FOTO'S: ALEX VAN MOORT

Wat meteen opvalt is de programmering. Bij voorgaande edities zagen we altijd wel een grote gevestigde naam tussen al het Amsterdams talent: Zuco 103, Tineke Postma, New Cool Collective & Benjamin Herman en Ruben Hein om er een paar te noemen. Ditmaal bijna niets wat bij mij een belletje doet rinkelen, op Ben van Gelder en Peter Bernstein na. Heb ik iets gemist het afgelopen jaar of is het een bewuste keuze van de organisatie om meer de nadruk te leggen op minder bekend talent? In ieder geval maakt het me wel nieuwsgierig.

Lange rijen

Bij binnenkomst is het druk, bijna geen doorkomen aan. Het is hierdoor lastig om bij de tafels voor muntverkoop en polsbandjes te komen. Vervelende bijkomstigheid is dat de bewaakte garderobe alleen via buiten te bereiken is, en dat op de koudste avond van het jaar. Pluspunt is dat het gratis is. Persoonlijk zou ik het StayOkay er meer bij betrekken: een ruime balie voor de entree en muntverkoop, ruimte voor een grote garderobe en gelijk een betere spreiding van de drukte.

Met de timetable in de hand, tijd voor een rondje langs de bioscoopzalen van Studio/K. Boven blijkt dat het festival duidelijk uit z'n voegen is gegroeid; lange rijen bezoekers wachten in de gangen om een van de ruimtes binnen te mogen gaan. We staan in een van die rijen, eigenlijk niet wetend in welke zaal we het eerst naar binnen mogen. Het is chaotisch, de suppoosten en beveiliging weten het eigenlijk ook niet meer. Het duurt lang en dan raak je aan de praat. Meest gehoorde opmerking is dat men gedurende de avond meer in de rij staat dan iets van de optredens ziet. De jongen voor mij zegt: 'voor de vorm ga ik af en toe ergens in de rij staan, verder blijft het dus bij biertjes drinken aan de bar.' Punt voor de organisatie

om te gaan uitbreiden, aangezien Jazzfest 2019 alweer gepland staat voor Studio/K.

Staat van trance

We starten bij Nora Fischer, de operazangeres die zo nu en dan uitstapjes maakt naar jazz. Ze stond gepland met pianist, maar deze is door omstandigheden vervangen door popgitarist Marnix Dorrestein. Samen zingen ze oude klassieke stukken, het lijken aria's uit opera's maar dan anno nu uitgevoerd. Ik mis de jazz hierin.

In zaal twee zien we Tijs, Wouter en Floris. Samen vormen ze het Floris Kappeyne Trio, een mix van de sixties jazzsound meets Afrikaanse ritmes meets moderne klassieke muziek. Zwerfinge en loungy nummers, keurig aan-en afgekondigd met de titels 1,2,3. Het lijkt of het drietal zelf ook in een staat van trance is en pas ontwaakt bij het verdiende applaus. Muzikaal zijn de heren zeer goed op elkaar ingespeeld.

Nora Fischer & Marnix Dorrestein

De setting voelt als een van de oude balkonzalen van het North Sea Jazz Festival toen het nog in Den Haag plaatsvond, de plek waar het thuis hoort.

De clubzaal van Studio/K lonkt door de beats van Floatmonki. En terecht want het is groovy, funky, jazzy, experimenteel en dansbaar. Het publiek geniet en danst. Deze act roept de festivalsfeer ook echt op, we krijgen er zin in.

De 'echte' jazz vinden we in de StayOkay-zaal met het kwartet Bernstein/Van Iterson/Engels/Nijboer. Peter Bernstein, gitaargrootheid uit New York. Begon op het befaamde Blue Note-label, speelde met de grote heren van deze tijd: Joshua Redman, Larry Goldings, Dr. Lonnie Smith en Brad Mehldau, de meest invloedrijke jazzpianist van zijn generatie. Mehldau staat overigens drie dagen in een uitverkocht Bimhuis in de maand mei. Dit is jazzsfeer, jammer dat de bar hier is gesloten.

Gevoelstemperatuur

Bij het meubilair van Jazzfest hoort inmiddels Roda da Holanda, de groep muzikanten die rondom een tafel jammen. Salsa, samba, latin; het swingt, het is zomers, het café gaat los, overwegend jong publiek. Dat hadden we nodig met deze naweeën van kou en gevoelstemperaturen van min 10, het voelt gelijk weer als plus 30. Rond elf uur houden wij het voor gezien en besluiten onze laatste muntjes te besteden aan de frites- en hapjeskramen die buiten staan. Tot onze verbazing zijn deze plotseling gesloten en is er geen eten meer verkrijgbaar. Jammer, gemiste kans, aan het einde van een avondje stappen wil je toch wat snacken en het is immers nog vroeg. Ingepakt met sjaal en muts gaan we weer naar binnen om onze muntjes aan bier te besteden; is ook brood zegt men.

Al met al een afwisselend programma, voor elk wat wils, maar ik mis toch de echte jazz is de eindconclusie, én een echt gevestigde naam. Gezellig is het wel en het is warm binnen, heel warm zo dik ingepakt... <

Koken met Neeltje

Bourride

TEKST & ILLUSTRATIE: NEELTJE WIEDEMEIJER

Bourride vindt zijn oorsprong in het zuiden van Frankrijk. Deze versie werd ontwikkeld door Monsieur Berot, in zijn restaurant l'Escale in het dorp Carry-le-Rouet. Het is een visrecept en er komt veel aioli aan te pas. Nodig voor vier eters: **vier stevige visfilet van witvis**. Zeedui-vel is heel lekker, maar erg duur. Je kunt ook tarbot of griet gebruiken. Verder heb je nodig wat **karkassen of koppen** om een visbouillon te maken, een **paar preien**, een **citroen**, een **lepel wijnazijn**, minimaal **vier tenen knoflook**, **twee of drie eierdooiers**, **twee dl zonnebloemolie** een **paar lepels room** en **zout en peper**.

Maak bouillon van de karkassen, snij de prei fijn, neem wat pieterselie, een theelepeltje zout,

een schijf citroen, azijn en driekwart liter water. Laat een half uurtje zachtjes koken. Zeef het daarna. Maak ondertussen aioli van de eierdooiers, drie tenen knoflook uit de knijper en olie. Eierdooiers losroeren met de drie knoflooktenen. Dan een druppel of wat olie erbij en roer tot de olie is opgenomen, dan een klein scheutje olie enzovoort, tot alle olie op is.

Doe in een pan die in de oven kan olijfolie en fruit hierin een fijngesneden preitje, doe de vierde knoflookteen, licht gepeperde visfilets erbij en de bouillon. Laat de filets 10 tot 15 minuten stoven in het vocht. De tijd hangt af van de dikte van de filets, check ze even. Haal de filets voorzichtig uit het vocht en doe ze in een schaal, die je (afgedekt) in een lauwe

oven zet (minder dan honderd graden) om ze warm te houden.

Kook nu de bouillon in tot een derde van het vocht over is. Giet de room erbij en laat even doorkoken. Giet deze saus door een zeef bij de aioli. Roer de saus en aioli door elkaar en giet de ontstane saus over de filets. Bestrooi met groene kruiden. Geef er gekookte aardappels en gebakken brood bij. Een frisse sla van bietjes smaakt er uitstekend bij. Groene sla mag natuurlijk ook.

**BENIEUWD
NAAR EEN
ANDER VERHAAL?
VERBREED
JE
HORIZON**

**DE REGENBOOG
GROEP**

Word vrijwilliger bij De Regenboog Groep!
Check www.deregenboog.org of mail naar
vrijwilligerswerk@deregenboog.org
020 53 17 600

De vijf nieuwe wijken van oost

nr 3 2018

Op foto-ontdekkingstocht op het Zeeburgereiland.

Houd je van Amsterdam oost? Ben je nieuwsgierig naar wat er nieuw gebouwd wordt en wat er te beleven valt in deze nieuwe wijken?

Houd je van fotografie en wil je samen met een groepje die nieuwe wijken gaan ontdekken? Ja, dat kan!

liburg internet

We gaan weer bewust rondkijken met een foto toestel: zoals camera, compact, smartphone, wat je zelf wilt.

De 3e ontdekkingstocht is op donderdag 19 april 2018, van 14.30 -16.30 uur.

We verzamelen in café de Pits Kramatplantsoen bij Flevopoort, bus 37 halte naar zeeburgereiland, dan met lijn 26 naar eindpunt van IJburg.

Rond 16.00 - 16.30 einde bij Dok 48 in de haven van IJburg.

Je kunt je opgeven vóór 15 april 2018 bij Joke van Vlijmen

jvfo169@gmail.com

Kosten € 2,50

ZOEK DE 10 VERSCHILLEN QUIZ

Zoek de tien verschillen op en rond deze feestelijke fietser!
Mail een foto of beschrijving van je oplossing
1 juni naar: ijopener@gmail.com

De twee prijswinnaars kunnen bij The Photo Factory 2 uur aan videobanden (VHS, Hi8, MiniDV, Digital8) inleveren om overgezet te worden naar DVD.

De oplossing van de vorige puzzel was: 'Elke poging die mislukt brengt je een stap dichterbij het geluk', Thomas Edison.
De tien gebouwen waren: Billen van Wijdeveld, Meteorologisch Instituut, Veemarkt, Graanelevator, Elthetokerk, Badhuis Javaplein, Gerardus Majellakerk, Loods6, [oude] Muiderpoortstation, Synagoge.

De twee winnaars zijn:
Leon Wolleswinkel en Rob Horseling.

PUZZELMAKER: ARJEN POORTMAN

Een IJopenertje zetten

IJopener

MAGAZINE

Alles wat je kwijt wilt of juist wilt hebben, kun je in de IJopener zetten.

Kosten € 5,00 per regel van ca. 45 tekens.
Stuur je tekst naar adverteren@ijopener.nl

Tan

FLEX WERKPLEK te huur in Zeeburg
voor ZZP'er, thuiswerker, freelancer

- Wilt u dichtbij huis een ruime, rustige en betaalbare FLEX werkplek huren om prettig te werken?
- Wilt u klanten of zakenrelaties in een representatieve ruimte kunnen ontvangen?

Voor informatie mail naar info@tanarboconsultant.nl of bel op dinsdag, woensdag of donderdag op telefoonnummer 020-8202207
Website: www.denieuwevaart.info

UIT IN OOST - UITGAANSTIPS

14 april

Panama: **Funkadelic 10 Yrs. Eric E, Roog, Shermanology**
23.00 uur, Oostelijke Handelskade 4, € 16,50

CBK Amsterdam: **lunchconcert**

Leden van het Amsterdamse Piano Collectief
12.30 uur, Oranje-Vrijstaatkade 71, gratis

15 april

Bimhuis: **Jazzmeia Horn**

Jonge zangeres uit New York, wordt in één adem genoemd met de grote diva's uit de jazzhistorie.
20.30 uur, Piet Heinkade 3, € 22,00

21 april

Panama: **We All Love 80's, 90's & 00's**

Het bekende hitconcept. Een tijdreis op de dansvloer met de hits en begeleidende beelden uit de jaren 80, 90 en 00.
23.00 uur, Oostelijke Handelskade 4, € 12,50. Ook op 26 mei.

Hortus: **Themarondleiding eetbare planten**

Hoe herkennen we eetbare planten en hoe smaken deze?
Van Surinaamse spinazie tot Mexicaanse vijgcactus.
14.00 uur, Plantage Middenlaan 2a, € 4,00

26 april

Panama: **Glitterbox-Kingsnight**

Joe Negro, Simon Dunmore.
23.00 uur, Oostelijke Handelskade 4, € 16,50

27 april

Blijburg Aan Zee: **Oranjebloesem**

Het alternatief op Koningsdag, groot strandfeest met veel artiesten van vaderlandse bodem.
Colin Benders, Jungle By Night, Dekmantel Soundsystem, Tom Trago en een internationale Mystery Guest.
12.00 uur, Pampuslaan 50, € 37,50

29 april en 27 mei

Park Frankendael: **Pure Markt**

Meer dan honderd ambachtelijke deelnemers op het gebied van eten en drinken. Live muziek, zweefmolen en proeven op de gezellige terrassen.
11.00 uur, Middenweg 72, gratis

4 mei

Muziekgebouw Aan Het IJ: **Naar het dagboek van Anne Frank**

Operabewerking door het Nederlands Kamerorkest.
Actrice Johanna ter Steege leest onderwijl fragmenten uit het dagboek.
21.00 uur, Piet Heinkade 1, € 32,00 incl. pauzedrankje

5 mei

Blijburg Aan Zee: **Vrijland Festival 2018**

Het gezelligste en meest gevarieerde voorjaarsfestival van Amsterdam.
Juan Sanchez, Carlos Valdez, De Sluwe Vos, Disco Dolly, zweefmolen, stormbaan, aerial acrobaten, circus freaks.
12.00 uur, Pampuslaan 50, € 35,00

Amsterdam-Oost: **Vrijheidstour met vrijheidsmaaltijden**

Activiteiten voor jong en oud, artiesten, toespraken door o.a. oud-minister Ronald Plasterk en Job Cohen.
Ontbijt: 10.00 - 12.00 uur, Al Maarif, Watergraafsmeer, gratis
Lunch: 14.00 - 17.00 uur, Sumatraplantsoen, gratis
Snack: 16.00 - 19.00 uur, brouwerij Poesiat & Kater Oostpoort, gratis
Diner: 19.00 - 23.00 uur, De Kompaszaal KNSM-Laan, € 15,00

10 mei

Q-Cinema: **Tommy**

De verfilming uit 1975 van de allereerste rockopera van The Who.
Uitbundige kleuren, grootse decors, misschien wel de best pop-art

film ooit gemaakt.

20.30 uur, Atlantisplein 1, € 5,00

18 mei

Post Oost: **Workshop stem en presenteren**

Training voor iedereen die presentaties houdt, spreker is, voorlichtingen geeft of voor de klas staat.
Klank, volume, timing en interactie komen aan bod.
14.00 uur, Wijttenbachstraat 36, € 5,00

23 mei

Q-Factory: **Earth Wind & Fire Experience Featuring Al McKay**

Zeven van de dertien originele EWF leden aangestuurd door McKay, bandlid van het eerste uur en verantwoordelijk voor het schrijven van veel van hits. Verwacht een dampende show met het herkenbare geluid en klassiekers als 'Boogie Wonderland', 'September' en 'Fantasy'.
20.30 uur, Atlantisplein 1, € 43,50

Blijburg Aan Zee: **DJ-Workshop voor kinderen**

Voor kids van 7 - 12 jaar.

Kinderen leren mixen, scratchen en andere tricks. Wat doet een DJ nu eigenlijk? Hoe tel je maat, hoe krijg je iedereen aan het dansen?
12.00 uur - 14.00 uur en 15.00 uur - 17.00 uur, Pampuslaan 50, € 15,00

27 mei

Muziekgebouw Aan Het IJ: **Ntjam Rosie**

Kameroens-Nederlandse jazz singer-songwriter, brak internationaal door met haar album 'Elle', een mengeling van jazz, soul, pop en Afrikaans. Speelde reeds op het North Sea Jazz Festival, nu in het Muziekgebouw.
15.00 uur, Piet Heinkade 1, € 12,00 incl. pauzedrankje

Sticker 'JA IJopener Magazine'

Heb je een nee/nee-sticker op je brievenbus en wil je toch IJopener ontvangen?

Bestel dan via bezorging@ijopener.nl het hierbij afgedrukte stickertje van 3 x 3 cm.

Bij de eerstkomende bezorging plakt de bezorger deze sticker dan keurig naast de nee/nee-sticker (formaat en lay-out sluiten op elkaar aan).

Voortaan krijg je dan IJopener in de bus.

Word digitaal abonnee van IJopener

De mogelijkheid bestaat nu om een digitaal abonnement te nemen op IJopener. Dit is een oplossing als je buiten het verspreidingsgebied woont, of als je een nee-nee-sticker hebt want dan mogen wij de krant niet in de bus doen.

Meld je aan via nieuwsbrief@ijopener.nl.

Vermeld in het onderwerpsveld 'Nieuwe abonnee', verder kan de mail leeg blijven.

Vijfmaal per jaar ontvang je dan bericht dat een nieuwe IJopener verschenen is, met de pdf van het nummer als bijlage.

OP DE VALREEP

Fotowedstrijd 'Zorg goed voor onze stad en voor elkaar'

Het is nog tot 15 april aanstaande mogelijk om foto's in te sturen!

De nieuwe fotografie-app **Morning Amsterdam** daagt samen met De Regenboog Groep alle fotografen van Amsterdam, van amateur tot professional, uit om een lieve en zorgzame stad op de foto te zetten. De winnende foto's worden geëxposeerd en verkocht ten behoeve van kwetsbare Amsterdammers.

Het thema van de fotowedstrijd is precies de opdracht die Eberhard aan ons allen naliet. Alle mensen met een voorliefde voor de stad en fotografie worden uitgenodigd de app 'Morning Amsterdam' (voor iOS en Android) te downloaden en hun kijk op een zorgzame stad op de foto te zetten. Alle ingezonden foto's doen mee aan de fotowedstrijd.

De jurering is in handen van Ernst Coppejans, portret- en documentairefotograaf en winnaar van de zilveren camera 2014, Daniel Cohen, portretfotograaf en o.a. werkzaam voor Parool en de Volkskrant en Annet de Graaf, dé iPhone fotograaf van Nederland.

Expositie: Tien winnaars, opbrengsten naar De Regenboog Groep

De tien winnende foto's worden geëxposeerd en gesigneerd verkocht in gelimiteerde oplage (25 stuks) voor € 100 per stuk. De expositie is het startsein van de verkoop, die twee weken lang online zal plaatsvinden. Alle opbrengsten gaan naar De Regenboog Groep.

Adverteren

Wilt u adverteren in de IJopener?

Stuur dan een email naar adverteren@ijopener.nl.

Kijk voor meer informatie over adverteren op onze website www.ijopener.nl.

TARIEVEN

Losse advertenties per cm ²	€ 2,00
Halve pagina	€ 650,00
Hele pagina	€ 1.200,00
Hele pagina achtercover	€ 1.500,00
Toeslag vaste plaats	10%
Korting minimaal 5 nummers aaneen	10%

AFMETINGEN

Breedte 70, 145 of 220 mm

Hoogte variabel

Hele pagina 260 x 360 mm + 5 mm afloop

ADVERTENTIES OPMAKEN OF WIJZIGEN

Prijs in overleg: adverteren@ijopener.nl

ADVERTENTIES AANLEVEREN

Advertenties dienen aangeleverd te worden in PDF-formaat (300 dpi, cmyk-kleuren). De redactie draagt geen verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van door adverteerders aangeleverde advertenties.

Bezorging

Heeft u een nee-nee-sticker op de deur en wilt u toch de IJopener lezen?

Op onderstaande adressen kunt u een exemplaar ophalen (zolang de voorraad strekt).

Klachten over de bezorging kunt u melden via bezorging@ijopener.nl

Indische Buurt

- Buurthuis Archipel, Makassarplein 1
- Buurthuis Meevaart, Balistraat 48a
- Civic Zeeburg, Kramatplantsoen 101 hs
- Cybersoek, Timorplein 22
- Flevohuis, Kramatplantsoen 263
- Jansen Vintage, Javaplein 31
- Java Bookshop, Javastraat 145
- Openbare Bibliotheek, Javaplein 2
- Studio/K, Timorplein 62

Oostelijk Havengebied

- Boekhandel Van Pampus, KNSM-laan 303
- Borneo Architectuur Centrum, R.J.H. Fortuynplein 4
- Boulevard Café, Cruquiusweg 3
- Bruna, Oostelijke Handelskade 1061
- De Eester, Van Eesterenlaan 266
- Fit aan 't IJ, KNSM-laan 1113
- JavaBlend, Tosaristraat 1
- Kapsalon Hairspray, Sumatrakade 5
- Lloyd Hotel, Oostelijke Handelskade 34
- Pakhuis De Zwijger, Piet Heinkade 179
- Wijnkoperij Hermitage, KNSM-laan 293
- Winkelcentrum Brazilië, Vers Passage

IJburg

- Bloem en Zee, IJburglaan 444
- Bruna, IJburglaan 561
- FlexBieb, Talbotstraat 46
- Gezondheidscentrum Haveneiland, IJburglaan 727
- Sportschool Life and Kicking, Eva Besnyöstraat 29

Oost

- Grand Café Genieten, Oranje-Vrijstaatplein 2
- Post Oost, Wijtenbachstraat 36
- Q-Factory, Atlantisplesin 1
- Stadsdeelhuis Oost, Oranje-Vrijstaatplein 2

IJOPENER MAGAZINE ZOEKT NIEUWE (EIND)REDACTEUREN

Als redacteur schrijf je elk nummer één of meer artikelen over onderwerpen die spelen in ons verspreidingsgebied. De eindredacteur redigeert alle stukken, checkt drukproeven en werkt nauw samen met onze vormgever(s).

Wij zoeken ervaren mensen die ook actief meewerken in de organisatie.

Specialistische ervaring op redactioneel, bestuurlijk of organisatorisch gebied is een pré.

Doorgroeien naar (vice-) voorzitter van de redactie of bestuurslid is mogelijk.

IJopener Magazine verschijnt vijfmaal per jaar in een oplage van ruim 24.000 exemplaren in het Oostelijk Havengebied, Indische Buurt, IJburg en Zeeburgereiland. De redactie bestaat uit vrijwilligers en vergadert tweemaal per editie.

Hou je van schrijven en woon of werk je in onze buurt?

Wil je meer weten? Mail ons! bestuur@ijopener.nl

IJopener
MAGAZINE

BEZOEK OOK ONZE WEBSITE: WWW.IJOPENER.NL